

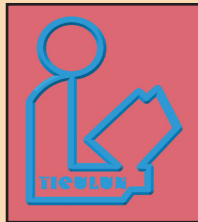
TỦ SÁCH
TUỔI HOA

KIM-HAI
SẮC LÁ XANH

SẮC LÁ XANH

KIM HÀI

CHƯƠNG I

Cô giáo Uyên cau mày nhìn về phía bên trái lớp học. Mấy đứa học trò con gái lau chau xào xào. Cô vớ lấy cây thước gỗ gõ nhịp giận dữ lên cái bàn tre ọp ẹp.

- Tụi bây, cô nhìn đó... cô kia... im đi....

Hàng chục cặp mắt tròn đen lại lặng thinh nhìn về phía bảng đen. Cô giáo Uyên lại cầm cúi chấm bài. Qua khung cửa lớp gió tạt mạnh đem theo từng hơi mưa lạnh lẽo. Tiếng mưa rơi đều đều lên mái lá rào rạt. Vài giọt nước lấm tẩm trên những cuốn tập iu. Góc bên trái chỗ tụi con gái lại vẳng lên tiếng xì xào. Lần này cô giáo Uyên không dần được nữa. Cô nghiêm nghị nhìn thẳng vào mặt từng đứa học trò, gần giọng :

- Các em không biết nghe lời cô chi hết. Đã nói là trong giờ học phải ngồi yên mà học. Có học phải có hạnh. Biết nghe lời cô, thầy, cũng là có hạnh. Rửa mà...

Một cánh tay, hai cánh tay bé nhỏ đưa lên, rồi ba, rồi bốn. Uyên ngạc nhiên ngừng nói. Một đứa học trò gái đứng dậy. Uyên hỏi :

- Cái chi đó Thân ?

5 | Sắc Lá Xanh

Con Thân vòng hai tay trước ngực, nói nhanh :

- Thừa cô mưa dột !

Hàng chục đứa lau nhau lên :

- Mưa dột cô. Mưa dột ướt hết. Lạnh quá cô.

Uyên lắc đầu bước xuống bậc gỗ. Nàng ngược nhìn lên nóc nhà. Mái tranh lâu năm thẫm đen ửng nước. Những cái kèo tre nổi mốc meo đen trắng. Vài chỗ tranh lủng xuống mang theo hàng dây nước tròn kéo thành hàng trôi tuột theo triền mái, đọng lại ở chỗ những sợi tranh sút tua tủa rồi nhỏ giọt xuống nền, nhằm vào chỗ lũ học trò con gái ngồi. Uyên tới nơi quan sát chỗ dột. Nàng chia chỗ cho tụi nhỏ ngồi, tránh chỗ đó. Nhưng những cái bàn, cái ghế đâu có nổi thêm dài ra được. Vẫn có đứa chưa tìm ra chỗ để ngồi. Bên phe con trai có đứa vọt miệng :

- Cô ơi, cô cắt mấy sợi tranh sà sà xuống đó là nước không chảy.

Uyên nhìn thẳng học trò thông minh, cười gật đầu :

- Hăn trèo lên sửa thử coi.

Thằng nhỏ mau mắn lấy ghế lấy bàn chồng lại trèo lên, thò tay ngắt sửa. Nó nắn lại chỗ nước chảy, kéo tranh đắp vào nơi thừa...

- Được rồi... Giỏi quá.

Uyên khen một câu. Thằng nhỏ sung sướng mặt đỏ bừng. Nhưng khi Uyên đang khênh cái ghế thì những giọt nước lại liên tiếp nhỏ xuống. Mấy thằng học trò cãi nhau :

- Tại mày kéo tranh qua nên chỗ đó hở dột.

- Hồi tao ở trên đó có dột đâu.

- Thì đó, nó dột đó... Vậy mà cô khen giỏi...

Uyên đứng nhìn bất lực. Mái trường này đã cũ lắm rồi. Nhiều ngày có gió, Uyên vẫn sợ lớp học sụp chôn luôn cả học trò. Mấy cột tre đã mục, nhiều cột bị mối ăn long chân. Uyên đã nhiều lần báo động với văn phòng hiệu trưởng về tình trạng nguy hiểm của các lớp học ở đây, nhưng ông hiệu trưởng chỉ lắc đầu bảo ráng chờ trên Ty giải quyết, xin tiền.

- Thưa cô, trò Hãn chạy ra ngoài sân cô.

Uyên nhìn ra ngoài. Qua song cửa sổ bóng thằng Hãn ướm nhẹp đang lúi húi bên cạnh cây chuối lá rách tả tơi. Chợt hiểu Uyên mỉm cười. Cái thằng cũng nhanh ý thật. Không đầy một thoáng, thằng Hãn tạt vào như cơn gió lốc, đem cả cơn mưa ngoài sân vào lớp. Mội nó tái nhợt, tay run run. Uyên kêu lên :

7 | Sắc Lá Xanh

- Trời ơi, mưa ướt hết, lấy cái chi mà lau. Ai biểu không biết nữa.

Thằng Hăn cười nhe hàm răng vàng bọt, nó cầm một bẹ chuối chỉ lên trên mái :

- Ăn thua chi cô, em tắm mưa hoài. Để em kê ghế treo lên nhét bẹ chuối ni cho trở ra phen là hết đột.

Mấy đứa con trai loay hoay kê bàn ghế, thằng Hăn treo lên. Không đầy năm phút sau, lớp học đã hết đột. Lũ học trò tản về chỗ ngồi, Uyên nhìn đồng hồ tay, gần 5 giờ. Nàng lăm bắm :

- Vậy là hết cả giờ.

- Thừa cô chép tiếp bài.

Uyên lơ đãng nhìn ra ngoài trời :

- Ủ, các em chép bài mau, gần bãi rồi.

Bên ngoài trời vẫn không dứt mưa. Sân trường lầy lội những lá và rác. Những đợt cát rút nước không kịp kéo thành những rãnh dài. Uyên bước ra cửa. Lớp học bên cạnh cũng đang ồn ào vì bị đột. Tiếng bà giáo Tân mệt nhọc như người đứt hơi :

- Thôi, kiếm chỗ khác ngồi, kệ nó.

Uyên bước đến bên cửa sổ nói với vào :

- Chị biểu tụi nhỏ lấy cái bẹ chuối lột, chớ kéo tranh là nó dột chỗ khác cho coi.

Bà Tân bước lại gần Uyên, cái bụng gần đến ngày sinh nặng nề. Uyên nhìn bà nói nhỏ :

- Chị tới ngày chưa ?

- Chắc cũng hơn tháng nữa. Rán cho qua mùa mưa ni. Trường lớp chi mà như nhà xưa, đặng đâu dột đó. Nói sửa lớp mà chờ hoài chẳng thấy đâu.

Uyên lắc đầu :

- Em chỉ sợ lỡ có bão thì mệt lắm. Thời buổi khó khăn ni, ai mà lo tới chi cái trường nhỏ ở cái nơi đèo heo hút gió ni. Mấy năm từ ngày về dạy đây em chưa thấy mặt ông trưởng ty nữa là.

Bà Tân giọng chán nản :

- Nhiều khi tôi muốn xin đổi phút đi ra tỉnh hoặc quận. Nhưng kẹt ông làm việc ở đây nên cứ ở mãi.

Tiếng trống từ đầu căn phòng vọng đến lòng bùng như có nước, Uyên chào bà Tân rồi quay trở về lớp mình. Tụi học trò đã sắp xong sách vở nhón nháo chờ cô giáo. Uyên thu dọn vôi vàng giơ tay ra hiệu cho học

9 | Sắc Lá Xanh

trò từng bàn lần lượt rời lớp. Đứa trưởng lớp đem cái áo mưa lên cho Uyên rời cùng nàng rời lớp sau cùng. Con mưa chỉ ngớt được một phút rồi lại rào rào như thác. Trời đã ngả màu thẫm. Khắp cảnh vật đều nhuộm một màu tẻ lạnh. Lũ học trò con gái co ro. Lũ con trai chạy đùa trong mưa hắt nước văng tung toé.

- Cô, cô đưa em ôm vở đi cô.

Uyên tươi cười quay nhìn thẳng Hãn. Nó ở kế cận nhà Uyên và vẫn thường ôm giúp Uyên những chồng vở, hoặc học bạ của học trò. Trời lạnh và đường xá thì lầy lội. Uyên khó khăn lắm mới giữ được đôi guốc thấp, quai trắng. Nhìn thẳng Hãn đi bằng hai bàn chân trần mạnh mẽ, dễ dàng như không, Uyên cười bảo nó :

- Đi chun không coi chừng đạp mảnh chai.

- Khó lắm cô. Khi mô bị, em lấy cút trâu với bò hóng xúc vô là hết chảy máu liền.

Uyên mỉm cười băng quơ. Nàng nghĩ đến những bài vệ sinh nàng đã dạy cho học trò. Vệ sinh của những bài học không ảnh hưởng gì đến mẹo vặt và đời sống của lũ trẻ ở miền quê này. Ngay cả những giờ thể dục cũng trở nên vô ích đối với lũ học trò. Chúng bao giờ cũng hoạt động và những cử động thể dục không thấm thía vào đâu hết.

- Cô ơi, khi mô sửa lớp cô. Lớp dột quá. Sợ bữa mô không có chỗ học.

Uyên giật mình. Đã có lần nàng nói với lũ trẻ là lớp học sắp được sửa lại. Câu nói từ hồi năm ngoái, mãi đến năm nay, vẫn chưa thấy gì. Nhưng Uyên làm sao giải thích được với đứa học trò nhỏ. Nàng chỉ ậm ừ :

- Ừ, chắc là không bao nhiêu.

Thằng Hăn rụt rè :

- Cô ơi, hôm qua, em nghe ông hiệu trưởng nói trường mình không có tiền sửa sang đâu. Thầy nói với thầy giáo Lang.

Uyên ngạc nhiên nhìn Hăn :

- Thiệt không Hăn ?

Thằng Hăn nhanh nhẩu

- Thiệt mà cô, em đi lên văn phòng nghe thầy nói vậy. Thầy nói trường cũng tạm tạm học được. Để hè rồi hay.

Uyên im lặng không nói. Nhà đã hiện rõ với hai hàng rào dâm bụt trơ lá vàng úa. Những dây tơ hồng vàng vòng vo dọc ngang. Thằng Hăn trao cho Uyên chồng vở rồi chào Uyên đi. Uyên nghĩ hoài về ngôi trường cũ kỹ. Từ khi ra trường đến nay, được đổi về dạy ở nơi heo

hút này, Uyên vẫn không lấy đó làm phiền. Ở đâu cũng vậy. Miễn là nàng giúp ích được cho những đứa nhỏ, những đứa bé ở vùng xa xôi như ở đây lại càng cần thiết hơn nữa. Nhiều đứa bạn của nàng đã cười nàng ngu vì còn trẻ mà không chịu chạy chọt để về được ở tỉnh, vừa nhớn nhơ vừa được ăn được diện. Uyên chỉ cười không nói. Nàng thâm khinh bỉ những ý nghĩ nông cạn của họ. Nếu nghĩ như thế, đâu cần học lấy nghề gõ đầu trẻ, và nếu ai cũng nghĩ như chúng nó thì những đứa trẻ ở các nơi hẻo lánh sẽ chịu đốt nát suốt đời hay sao.

Uyên về đây, hai năm trời, hai năm đối diện với biết bao cay đắng và bất trắc, thế mà lòng Uyên vẫn không hề thay đổi. Nàng vẫn vui bên cạnh chồng sách vở hoen mực, vẫn cười với lũ học trò nhỏ. Niềm vui ấy có được vì luôn luôn Uyên vẫn thấy rõ là Uyên đã làm được một cái gì đó cho người khác. Chỉ có một điều duy nhất mà Uyên chưa thoả mãn là việc trùng tu lại ngôi trường cũ kỹ. Bề gì cũng là nơi học trò học hành, thì cũng phải lành lặn một chút cho chúng đỡ bức ngày nắng, đỡ khổ ngày mưa.

- Cô ăn cơm cô, bữa ni trời mưa có mắm chung ngon lắm.

Uyên cười gạt bỏ những ý nghĩ lăng quăng, pha trò với bác Năm :

- Thì ngày mưa có mắm chung, ngày nắng bác chung mắm. Chớ có chi đặc biệt.

Bác Năm cười so đùa :

- Cái xứ này chỉ có cái thứ đó. Nhưng kể ra có chút rau rán cũng đỡ lắm cô. Rửa chớ dân ở đây cứ mạnh ùi ụi.

Uyên vừa ăn vừa nhìn ra cửa sổ. Mưa đã dứt hạt. Trời cũng tối mịt bởi những đám mây đen. Chiếc đèn dầu soi lò mờ. Gió tạt qua cửa, qua phen lạnh ngắt.

- Trời ơi, tui thiệt đoản hậu, quên mua dầu, tối ni lấy chi cho cô chấm bài.

Uyên bỏ đĩa xuống, vớ lấy bình nước chè tươi nóng, thông thả nói :

- Thôi khỏi bác, bây chừ ra ngoài không được mô. Con nghỉ một đêm cũng được. Cả ngày ni nghe cũng mệt gât.

Bà Năm thu dọn bát đĩa. Uyên ngồi nhâm nhi ly nước chè nóng. Bà Năm gởi chuyện :

- Nghe nói mấy cái lớp học đột hết phải không cô ?

13 | Sắc Lá Xanh

Uyên quay lại ngạc nhiên :

- Ủa, sao bác biết ?

Bà Năm cười :

- Ở cái xóm mình, có chuyện chi mà không biết. Bữa mô cô có thơ nhà tui cũng biết nữa là...

Uyên cười :

- Chịu bác đó. Nhưng cái vụ trường thì rầu lắm bác ơi. Không có tiền sữa, mà để rứa bữa mô mưa to là dột. Học trò loay hoay mãi đến hết giờ, chẳng học hành được chi hết.

- Răng cô không nói với ông Hiệu trưởng ?

Uyên trầm ngâm, nàng nhớ đến ông Hiệu trưởng già ốm nhom, gia đình ở mãi trên tỉnh, tuần về một lần dù có mưa, có gió. Việc quan trọng đối với ông không phải là ngôi trường, không phải là lũ học trò quê ngơ ngác, mà là cái nồi com cho lũ con đông. Không biết lần thứ mấy Uyên thúc giục ông lên Ty xin chữa lại ngôi trường, mua một ít học liệu. Ấy thế mà ông làm mãi không xong.

Thấy cô giáo trẻ ngồi đăm chiêu, bà Năm không hỏi tiếp lặng lẽ bung mâm bát ra đằng sau nhà.

Khi Uyên uống cạn bát nước chè, hình như trời bắt đầu mưa trở lại, gió tạt mạnh qua liếp cửa nghe rầm rắc. Tiếng bà Năm đằng sau kêu lên :

- Trời này chắc có bão quá. Gió mạnh ghê.

Uyên rời phản lên giường nằm. Những buổi trời mưa to gió lớn, trong căn nhà ẩm cúng, Uyên thấy thích thú chi lạ. Bao nhiêu mệt mỏi, lo lắng, hoang mang bỗng chốc trôi tuột theo tiếng mưa rơi rơi trên mái lá, gọi giấc ngủ đến. Uyên vớ lấy quyển sách ở đầu giường, nhưng sức nhớ không có đèn lớn, Uyên lại thôi. Nàng mở máy thu thanh, để nhỏ nhỏ, mền đắp lên giữa ngực. « Ai lướt đi ngoài sương gió... » Uyên mỉm cười lắng nghe, nàng ngủ thiếp đi lúc nào không biết.

Độ chùng gần sáng, Uyên chợt tỉnh bởi những tiếng động mạnh trên mái nhà. Hình như có cả một rừng cây ào ạt ở bên ngoài. Bụi tre già đằng sau nhà quần quai rên siết. Những cánh liếp đập phọc phạch như muốn bứt tung mấy mối dây mây cột. Uyên chồm dậy, bà Năm ngủ say, và căn phòng vẫn yên tĩnh như không liên lạc gì đến thế giới bên ngoài. Chiếc máy thu thanh của Uyên đang đổi sang mục thời tiết. Bão Rose từ Philippin đang tiến về phía Bắc miền Trung. Uyên lầm bầm một mình :

- Không khéo lại bão mất.

Nàng nằm xuống định dỗ tiếp giấc ngủ. Nhưng bỗng một ý nghĩ thoáng qua khiến Uyên bàng hoàng. Nếu có bão chắc ngôi trường cũ kỹ của nàng bị đổ mất. Chỉ cần một cơn gió lớn chứ chưa nói đến trận bão. Mưa to xoáy cột cũng đủ bứt chân mấy cây cột tre bị mục nát. Tự nhiên Uyên đâm tức ngang. Giá như kỳ hè vừa rồi, trường được sửa sang lại thì đâu đến nỗi. Nàng đưa đề nghị sửa trường một cách quá hăng say đến nỗi mấy người dạy cùng trường cười nàng là đồ gàn dở, làm như có lương tâm nghề nghiệp lắm. Những câu nói đã có một thời gian làm Uyên khó chịu đến nỗi làm thỉnh không thềm nhắc nhở ai bất cứ chuyện gì. Nhưng khi mùa đông tới, những cơn mưa đổ nước dột, tạt ướt sách vở, quần áo, chỗ học của đám học trò nhỏ của Uyên, Uyên lại cảm thấy mình có bốn phận phải để ý đến không phải với mọi người mà là cho đám học trò tội nghiệp của nàng.

Uyên nằm lan man cho đến khi trời sáng. Gió đã ngớt. Trời cũng hết mưa. Những đám mây màu thẫm vẫn còn giăng kín cả bầu trời. Trời xám xịt nhưng đã cao. Uyên nghĩ thầm chắc trận bão đã đổi chiều. Uyên ra đầu ngõ mua năm đồng xôi đậu xanh về ăn với cá kho khô. Những đứa học trò đi học sớm đã cấp cấp nhớn nhớn trên đường. Chúng gật đầu chào Uyên :

- Thưa cô... Thưa cô...

Uyên giấu gói xôi nóng sau lưng, cười nhìn chúng dẫn với :

- Bê có gặp đội trực nói lau bàn lau ghế cho khô nghe.
- Dạ, thưa cô em đi học...

Uyên đứng nhìn theo. Mấy đứa học trò đi chân đất. Bàn chân của chúng chai lạnh vàng nghếch trên lối đi ướt.

Uyên đến trường vừa độ trống đầu tiên. Văn phòng trống trơn, chưa có một đồng nghiệp nào của nàng có mặt. Trời lạnh chắc ai cũng ngủ muộn. Uyên nhắc bình trà, hồi nãy lúc ăn xong, Uyên quên uống nước, mùi cá kho còn nham nhám ở cổ họng. Bác lao công vẫn chưa châm trà. Uyên hơi bực mình để mạnh cái ấm xuống bàn. Tiếng cạch khô khan loảng trong tiếng cười đùa rộn rã ở các lớp học. Trời mưa, sân ngập bùn, trơn trượt, học trò lười ra sân, chỉ chạy nhảy đùa cợt ở hàng hiên, trong lớp học. Cây bàng lớn trái chín vàng rụng rơi ở gốc nhiều vô kể. Uyên hơi ngạc nhiên là tại sao tụi trẻ ở đây thờ ơ với những trái bàng hấp dẫn như vậy. Hồi Uyên còn bé, mỗi lần đi học ngang qua cây bàng ở dọc đường đến trường, Uyên đều ngược mắt tìm kiếm. Nàng thường dùng cây que vạt giường kết lại thành cái móc tạm để khèo những trái chín thơm. Vị chua chát ngọt của phần thịt và béo bùi của phần hạt đã quyến rũ Uyên

17 | Sắc Lá Xanh

như các loại cây trái ngon ngọt khác. Ở miền này, tụi học trò chỉ dùng bàn để chọi nhau thôi.

- Cô Uyên đi sớm quá hí.

Uyên quay lại, thầy giáo Mạnh đang chải lại đầu tóc rồi. Thầy phụ trách lớp ba. Uyên cười không đáp. Thầy Mạnh gọi chuyện :

- Hôm qua, gió mưa quá tui cứ tưởng có bão chớ.

Uyên quay lại, bác lao công vừa đem lên bình nước nóng. Uyên rót một ly cho mình, một ly cho thầy giáo Mạnh rồi thông thả nói :

- Tôi không cầu như vậy. Có bão thì trường này sụp mất. Học trò lấy đâu ra để học.

Thầy giáo Mạnh bật cười :

- Trời ơi, tui cầu vậy, lớp mà sụp thì mình đỡ phải dạy chớ sao. Được nghỉ dạy một cách danh chính ngôn thuận còn chi bằng nữa. Chớ ở đây, mỗi lần đau nghỉ dạy là bị nói lên nói xuống, nằm không yên.

Uyên nhìn sững thầy giáo Mạnh một giây. Mắt thầy ngó bộ vui thật tình khi nói câu đó. Thân hình gầy ốm, chiếc lưng còng, thầy cúi người chui qua khung cửa sổ nhìn qua dãy lớp học.

- Chỉ cần một cơn gió lớn là xong đời.

Uyên bất mãn, nói như gắt :

- Bộ trường sụp, học trò không có chỗ học thầy sướng lắm à ?

Thầy giáo Mạnh không quay lại, đáp :

- Tụi học trò cũng thích nghỉ học như thầy cô tụi mình thích nghỉ dạy chứ có gì đâu. Bên nào cũng muốn cả.

- Nhưng là thầy giáo, lương tâm chức nghiệp của mình đâu cho phép.

Thầy giáo Mạnh quay lại nhìn Uyên, thầy cười lớn :

- Trời ơi, thời buổi này mà cô nói lương tâm. Tôi nè, đi dạy cả chục năm rồi, qua cũng năm sáu tỉnh rồi, ốm đau cũng vì cái lương tâm đó.

Uyên nhún vai :

- Tôi nghĩ là thầy không làm đủ bốn phận.

Thầy giáo Mạnh định cãi tiếp, nhưng cùng lúc các thầy cô khác đã đến, họ rầm rộ bước vào, cả ông Hiệu trưởng. Các cô giáo tụm lại với nhau, các thầy giáo nói chuyện thời tiết với ông Hiệu trưởng. Trường học chỉ có tám lớp, hai lớp năm, hai lớp tư, hai lớp ba, hai lớp

19 | Sắc Lá Xanh

nhất. Lớp nào cũng ọp ẹp.

- Thùng thùng thùng...

Tiếng trống nổi lên cùng lúc với cơn mưa đến. Uyên một tay cầm sách, một tay cầm phấn đi nhanh về lớp. Lớp của nàng ở dãy bên phải, lúc băng ngang qua cái sân nhỏ sũng nước, Uyên ướt cả đầu vì mưa. Lũ học trò âm ỉ trong lớp. Chúng lảng xảng dọn lại những cái bàn mà lúc nãy đội trực lôi ra để quét lớp chùi bàn.

- Lam Sơn, Quyết Tiến...

Uyên ngồi xuống. Học trò ngồi im phăng phắc. Nàng đưa mắt nhìn vào chỗ đột hôm qua, bẹ chuối xanh đã đổi màu nâu thẫm trĩu một phía. Uyên lắc đầu. Lại đầu vẫn hoàn đầu. Tí nữa tụi học trò lại chạy như vệt nếu cơn mưa cứ lớn dần.

Buổi học bắt đầu bằng một bài Đức dục.

Gần đến giờ ra chơi, trời hơi ngớt mưa, Uyên sai thằng Hãn đi lấy thêm vài bẹ chuối khác để ngăn những chỗ đột hôm qua và vài chỗ đột mới. Trống đánh ra chơi một lúc, Uyên sức nhớ đã để quên cái khăn tay ở văn phòng, nàng mượn cái nón lá của đứa học trò gái lên văn phòng. Không có một thầy giáo hay cô giáo nào băng mưa lên đây tán gẫu hoặc uống nước như những ngày nắng ráo. Chỉ có ông Hiệu trường ngồi lan man và

ông thơ ký già hý hoáy gọt giũa cây bút chì bằng con dao nhíp tây đã mòn bản.

- À, cô Uyên có thư này.

Uyên đội luôn chiếc nón lá bước đến. Lá thư màu trắng viền bởi những riềm băng xanh đỏ. Thoáng nhìn nét chữ Uyên hơi mỉm cười. Lại của con Thuý rồi. Con nhỏ có chỗ dạy ngon lành quá mà còn hay viết thư kể lể ỷ ôi như người chán đời. Chốc nữa xem cũng không vội.

- Thư nhà hả cô Uyên ?

Uyên ngược lên, một thoáng khó chịu :

- Dạ thưa ông Hiệu không phải.

- Thư bạn ?

Uyên bực bội ngắt câu chuyện bằng một câu chuyện khác.

- Mấy hôm nay mưa quá bác ký hỉ. Hồi hôm tôi tưởng có bão to chớ. Lo ghê.

- Bão, bão nhỏ thôi là trường này đủ sập rồi. Tui chỉ lo có mỗi chuyện đó thôi à.

Uyên xây qua ông Hiệu trưởng nhắc :

- Ông đã nói trên Ty rồi chứ, khi nào thì họ chấp thuận cho mình sửa sang lại trường. Tôi sợ để lâu, mùa mưa bão này dễ sụp lắm. Rủi ro đang khi học...

- Cô cứ làm như trên Ty họ sẵn tiền. Nhưng cho có sẵn họ cũng lo cho mấy nơi gần gần, còn chỗ ni đèo heo hút gió ai mà nghĩ tới. Cô nói y như là tui tui không lo cho trường óc. Thôi để ra giêng rồi hãy hay.

Uyên bực mình quay ra. Nói với ông Hiệu trưởng thiếu lương tâm này chi bằng nói với cái đầu gối của mình còn hay hơn. Nàng quay trở về lớp học tiếp tục buổi dạy.

Buổi học chiều, học trò thưa thớt hơn bởi mưa lớn và gió thổi mạnh. Những cơn gió đưa đầy mấy ngọn cây ngã nghiêng và những bụi chè tàu rạp ngọn. Cả lớp học như vắn mình. Kèo cột rít lên kéo kẹt như muốn búng cả nhà đi. Lũ học trò dồn sát vào nhau để tránh mưa. Uyên không thể nào dạy được. Nàng đành cho học trò làm luận đề đỡ phải gân cổ ra mà giảng mà át tiếng gió.

- Cô, cô ơi, cột nhà gân gãy rồi.

Uyên giật mình đi xuống phía dưới. Cây cột tre chống phụ chỉ còn dính với nền đất bởi lớp vỏ xước bên ngoài. Uyên lạnh người.

- Cô ơi, lớp có sập không cô ?

- Cô ơi, sao trường không sửa rữa cô ?

- Máy lớp này làm hồi lâu lắm rồi cô. Má em nói làm từ hồi Tây còn lận.

- Anh hai em nói sao học trò không xúm lại đẵn cây, sửa lớp, chờ chi ai. Lớp mình mình làm mình học mà cô...

- Thằng này nói tầm xàm. Mình mà sửa chi được. Ông Hiệu trưởng còn sửa chưa được nữa mình.

- Anh hai tao nói chớ bộ.

- Anh hai mày nói tầm bậy... Ông Hiệu trưởng mới sửa được. Cô mình còn chưa sửa được...

Học trò bàn tán ồn ào. Uyên lắng tai nghe. Ừ nhỉ, tại sao lại phải chờ đợi sự can thiệp ở đâu xa xôi. Tại sao lại không có thể tự làm lấy trường lấy lớp mà học. Sẵn tre, sẵn tranh, chỉ cần chút công, chút của. Dân ở đây, ai cũng làm được nhà để ở thì lý đâu không dựng được lớp cho con em mình học. Uyên sức nhớ lại đến cái phong tục của đồng bào Thượng Việt Nam và một vài làng quê, mỗi khi làm nhà, hàng xóm láng giềng kéo đến làm giúp, không công. Rồi đến người khác, người kia lại đến giúp trả.

Nhưng rồi ai sẽ đứng lên hứng mũi chịu sào. Uyên ? Nàng còn trẻ quá. Trẻ nhất trong các giáo viên ở đây cả tuổi đời và tuổi nghề. Nàng có đủ năng lực để gây được sự tín nhiệm với các đồng nghiệp và nhất là đối với phụ huynh học sinh không ? Thế nào nàng lại chả hứng chịu bao điều phiền não cho mình. Liệu Uyên có đủ sức để chịu đựng những điều mặn nhạt, sự ghẻ lạnh của mọi người vì họ nghĩ rằng Uyên đã qua mặt họ, đã giả nhân giả nghĩa. Cuộc đời phiền toái lắm. Uyên nghĩ đến một hành động trái ngược khác. Hay là Uyên để mặc cho nhà trường lo liệu. Họ không làm thì mặc họ. Không can dự gì đến Uyên. Uyên ngày hai buổi dạy học, đọc sách rồi nhõn nhơ. Uyên có thể nói chuyện dễ dàng với các đồng nghiệp khác. Uyên không còn bị xem như một nhân vật kỳ cục của trường. Như vậy có lẽ dễ sống hơn, dễ chịu hơn, đỡ mệt hơn. Khoảng năm hay hai năm nữa, Uyên xin đổi về tỉnh gần nhà, thế là thoát nợ, thế là sung sướng.

Uyên nhìn xuống lớp, hàng chục mái đầu hoe nắng đang cặm cụi. Những chiếc áo ấm đầy mụn rách, vá. Những đôi mắt thỉnh thoảng ngược lên đăm chiêu. Những bàn tay nhỏ thoăn thoắt lượn trên vở. Bỗng dưng Uyên thấy thương lũ học trò trước mặt kỳ lạ. sự thân mến như trời buộc thầy trò. Và bỗng dưng Uyên muốn khóc khi nghĩ rằng nếu bây giờ Uyên bỏ lớp mà đi.

Mưa bỗng dừng tạnh dần. Một chút nắng chiều không biết từ đâu lạc lõng xuyên qua cửa sổ. Trong bầu không khí sũng ướt, Uyên nghe có làn hơi ẩm toả ra từ mảng nắng vàng. Hình như đã đến giờ ra chơi. Học trò túa ra sân như bầy ong vỡ tổ. Bà giáo Tân mang chiếc bụng bầu qua lại trước sân nhìn trời. Uyên nhíp đều cái thước gỗ lên mặt bàn. Đẳng kia, phía văn phòng, ông Hiệu trưởng dắt chiếc xe đạp về nhà. Thầy giáo Nhơn nhìn theo, rồi lại nhìn trời. Những đợt lá nõn xanh của cây bàng tàn rộng rực rỡ như tấm áo mới ngày Tết. Uyên lăm thâm với mình :

- Ngày mai, họp giáo viên, mình sẽ đem chuyện làm trường ra thuyết phục mọi người. Thuyết phục cho bằng được.

Uyên khoan thai bước ra khỏi lớp. Nàng dựa nhẹ vào thành cửa sổ. Mơ hồ trong óc Uyên vẽ ra một lớp học ấm cúng, sạch sẽ. Lòng Uyên thư thái nhẹ nhàng.

Uyên gượng ngồi dậy chống cánh cửa sổ. Một cơn gió nhẹ thổi vào lành lạnh. Qua khung cửa, bầu trời như bị bao phủ bởi những mảng mù sương mờ đục. một màn mưa mỏng nhẹ như tơ phơ phất làm rung rinh mấy đợt lá non. Cảnh đã già, những đốm trắng xanh dát đầy thân, cây măng cầu vồng cái nhánh độc nhất đến gần

cửa sổ. Chỉ có vài nụ hoa chanh nở sớm là tươi tắn, mát lành trắng muốt trong bầu không khí sũng nước này. Có tiếng trống văng vẳng từ đầu trường lại. Uyên thở dài nhìn xuống mấy ngón tay gầy xanh của mình. Sau buổi mắc mưa tuần trước, Uyên ốm liệt giường. Những cơn ho xé phổi đến từng đêm. Mấy con bún chiên với nghệ và đuôi heo không giảm bớt cơn ho tí nào. Thuốc ta, rồi đến thuốc tây, cuối cùng mấy viên trụ sinh nhờ chồng bà giáo Tân mua giúp mới đổi cái cảm cúm ho hen của Uyên. Hôm nay, Uyên bắt đầu dùng được cơm nhão.

Uyên nằm xuống nghĩ ngợi lan man. Không biết có ai dạy thế nàng không, hay học trò phải nghỉ học theo cô giáo. Tụi học trò của Uyên đang sửa soạn cho lần đầu bước vào không khí thi cử. Nếu không chăm chút cẩn mẫn, chắc chúng ít có hy vọng. Trí thông minh thì chẳng kém ai, chỉ cái tội chúng nghèo quá, trường ồc thiếu phương tiện, sách vở lại càng thiếu hơn. Chúng chỉ có cô giáo là cái kho chữ để khai thác, ngoài ra chả còn gì. Đành rằng, nhiều gia đình ở đây không chí thú gì đến việc cho con học hành cao, chỉ mong chúng kiếm được dăm ba chữ, rồi cày cấy lấy mảnh ruộng cũng đủ sống. Thế nhưng, đối với Uyên, nàng muốn chúng phải tiến hơn. Bởi điều đó không khó, chỉ cần sự tận tâm kiên nhẫn của bậc nhà giáo và sự hiếu học của học trò chúng có thể vượt khỏi bậc tiểu học dễ dàng, chúng lên quận, lên tỉnh, học hành đỗ đạt...

- Mi vô đi... vô đi...
- Mi ngó thử có cô không ?
- Vô trước đi, có chi mà sợ.
- Rửa vô đi.

Tiếng lao xao ở trước cửa nhà cắt đứt ý nghĩ. Uyên hơi nhòm mình dậy, lên tiếng :

- Máy em vô đi, trong này không có ai đâu. Ai ăn thịt ăn cá đâu mà sợ.

Những bước chân rón rén vào. Từng đứa, từng đứa. Chúng đứng chật cả nhà. Thằng Hãn, thằng Định, con Liên, con Lựu, con Tâm, con Thuý, thằng Ninh, thằng Hồng, thằng Gia... Uyên không nhìn được hết mặt. Hàng chục cặp mắt tròn đen nhìn nàng. Không đứa nào nói gì cả. Uyên nghe cả tiếng thở mạnh của thằng Hãn khi tụi con trai đẩy nó ra phía trước, ý chừng nó đại diện các bạn ngỏ lời thăm hỏi nàng. Uyên bật cười :

- Lại thăm cô mà đứng im như rửa hủ.

Câu nói như cái bật nút chai. Lần này tụi học trò của Uyên chịu nói, nhưng lại nói cùng một lúc.

- Cô đau nặng không cô...

27 | Sắc Lá Xanh

- Chùng mô cô đi dạy lại cô...
- Không có cô dạy buồn quá cô...
- Cô chích thuốc hay uống thuốc chi cô...
- Cô Tân nói cô bị cúm phải không cô...

Uyên ngồi dậy, cầm lấy chéo mền quần quanh bụng, chỉ vào mấy cái ghế và cái giường trống nói :

- Các em ngồi xuống đó rồi hỏi từng em, chớ hỏi một lúc vậy, đằng mô cô trả lời.

- Hãn nói đi Hãn...

Một gói nhỏ chùi vào tay thằng Hãn. Nó cầm lấy đặt lên chiếu rồi nói với Uyên, giọng run run :

- Thừa cô... cả lớp tụi em thăm cô và...

Nó không biết nói cái gì nữa, miệng ấp úng, tay chỉ vào cái gói. Con Liên cứu nguy bằng cách mở gói và nhắc :

- Trứng gà, để cô ăn mau mạnh...

Những quả trứng gà vàng nhạt tròn trĩnh trên tờ giấy báo rách có lót lá chuối khô. Uyên nhìn sững vào mấy quả trứng cảm động không nói nên lời. Tự quả tim Uyên một luồng ấm áp phát xuất rồi chạy lan tràn khắp. Uyên

cúi xuống để giấu cặp mắt ướt. Tiếng lũ học trò vẫn ríu rít chung quanh :

- Má em nói cô nhúng sơ sơ nước sôi ăn bỏ lăm cô.

- Ba em nói cô để sống trộn lòng đỏ với cà chua với đường hoặc mật ong thì lại sức liền.

- Trứng gà ni mới đẻ đó cô...

Uyên cảm động gật đầu đáp lời :

- Cám ơn các em lắm, nhưng mua làm chi cho tốn tiền tốn bạc. Cô cũng gần mạnh rồi. Các em để tiền mua bút mực sách vở học có phải hơn không.

- Dạ... dạ... cũng không mắc bao nhiêu cô. Có mấy chục mà cô. Mỗi đứa chỉ góp có hai đồng.

Uyên với tay cầm lấy những quả trứng gà xinh xắn. Tình thầy trò tròn vẹn như quả trứng, ấm áp như quả trứng.

- Trứng đều ghê cô, em lựa đó.

Uyên nhìn con Tâm cười. Con nhỏ được tiếng là giỏi nữ công nhất lớp. Nhứt là món bánh thuẫn. Nó trổ tài làm thì khỏi chê. Bánh nở miệng đẹp như đoá hoa vàng phớt hồng bắt mắt muốn ăn ngay.

29 | Sắc Lá Xanh

Uyên hỏi học trò về chuyện trường, chuyện học :

- Ai dạy thế cô rứa Hân ?

- Dạ thầy Hiệu trưởng, mà thầy dạy có chút xiu à cô rồi thầy cho về.

- Thầy giảng toán em không hiểu chi hết cô.

- Thầy không cho viết chính tả cô.

- Sáng ni thầy mắc việc cho nghỉ.

- Cô đi dạy đi cô. Để thầy Hiệu trưởng dạy cứ la tui em hoài.

Uyên trầm ngâm. Quả thực không có ai có đủ lương tâm để dạy học trò. Hình như lương tâm chức nghiệp của họ đã bay theo bước thời gian. Uyên nhìn ra phía ngoài. Bầu trời đã sáng hơn khi sáng một chút. Những đám mây vằn vỹ trên xa. Uyên lại cúi xuống nghe ngóng mình. Chắc Uyên phải đi dạy đầu tuần tới quá. Nghỉ gần mười ngày cũng là quá rồi. Mong cho trời đừng mưa dầm dề nữa. Uyên ngược lên nhìn học trò tươi cười hứa hẹn :

- Chắc thứ hai cô đi dạy. Các em lo soạn bài vở cho kỹ nghe. Máy đưa ráng làm toán. Sang năm, lên thi trường trung học ở quận mới ăn người ta được.

- Thiệt không cô ?

- Không có cô, tụi nó làm biếng lắm cô, nói hoài không chịu họp nhóm làm toán cô.

- Tại tụi nó lo chơi không cô.

Gian nhà tíu tí những câu nói âm êm như mật giữa cô giáo và học trò. Uyên như được tiếp sinh lực. Nàng ngồi suốt cả giờ tiếp học trò mà không thấy mệt. Uyên lại phải trả lời hàng chục câu hỏi linh tinh của lũ học trò chất phác.

- Cô ơi, hôm tê, trời mưa to, lớp đột hồng còn một chỗ ngồi. Thầy Hiệu trưởng cho nghỉ. Tại trò Hãn cứ sửa hoài.

- Ê, đừng nói tầm bậy nghe.

- Chớ răng, hỏi mấy đứa ni coi.

- Để cho cô nghỉ tụi bây, cứ cãi lộn cãi lạo hoài.

Tụi học trò im lặng nhìn Uyên. Nàng đang nghĩ đến cái quyết định mà cơn đau bất ngờ làm gián đoạn. Đáng lẽ phiên họp hàng tuần vừa rồi Uyên sẽ đề cập đến việc tự túc sửa chữa trường, nhưng Uyên đã mê sốt nằm nhà. Dự tính bị chậm trễ, và Uyên hầu như quên bẵng đi mất. Bây giờ lũ học trò lại khuấy động lại.

- Thừa cô cho tụi em về, để cô nghỉ.

Uyên gật đầu. Nàng không muốn giữ tụi học trò ở lại lâu hơn. Uyên muốn được bình an suy nghĩ về những công việc sắp đương đầu. Chắc chắn sẽ có nhiều ý kiến phản đối và nàng nhất định sẽ làm mạnh. Bào nhiệt huyết của tuổi trẻ vẫn chưa cạn bớt chút nào trong lòng Uyên. Nàng sẽ cô độc chống trả những khó khăn. Nhưng Uyên không nản lòng. Thế nào phụ huynh học sinh cũng thông cảm với nàng, cũng giúp đỡ nàng. Uyên chứa chan hy vọng. Nàng bước xuống đất để cất những quả trứng. Mấy bước đầu tiên nhẹ hẫng dưới chân, lao đao vì yếu. Nhưng những bước sau thì vững chắc. Máu lưu thông đều và Uyên có cảm tưởng mình đã lành bệnh.

Uyên chỉ thực sự đi dạy được vào ngày thứ năm. Đúng ngày có phiên họp hàng tuần cho các giáo viên.

Cảnh tượng đầu tiên đập vào mắt Uyên là những mặt bàn sũng nước, nền lớp ẩm ướt và những mái lá xô lật lòng thòng. Khi Uyên đứng yên vị trên bục giảng rồi, lũ học trò vẫn loay hoay sột soạt lau bàn lau ghế. Phải mất cả nửa tiếng sau mới tạm yên. May quá, sáng hôm nay trời mát mẻ và khô ráo. Mặc dù trời vẫn còn đầy mây, nhưng có thể hứa hẹn buổi trưa có chút nắng mặt trời. Một chút xanh đã he hé ở đầu xa qua vuông cửa sổ.

Uyên mỉm cười giảng bài với hàng trăm con mắt đen to chăm chú và những cuốn vở mở rộng.

Giờ ra chơi đến mau chóng. Uyên bách bộ ngoài sân một lúc, mỉm cười với bà giáo Tân nặng nề mang cái bụng lớn gần ngày. Thầy giáo Nhơn chào Uyên đôi ba câu hỏi thăm bệnh tình. Uyên có cảm tưởng như tất cả đều mới mẻ, tất cả đều thay đổi. Uyên nhanh bước lên văn phòng để lấy nước uống thuốc. Vài đồng nghiệp thấy Uyên xúm lại hỏi chuyện. Họ làm như Uyên vừa từ cõi chết trở về. Có người đứng nhìn Uyên hỏi một câu rồi lại tất tả lên phòng học. Uyên hỏi ông Hiệu Trưởng :

- Thưa ông, chiều nay vẫn có phiên họp giáo viên như thường lệ chứ ?

Ông Hiệu Trưởng gật đầu :

- Thì vẫn họp như thường. Chiều nay mình có thêm một giáo viên mới, lớp ông Mạnh chia hai chór đông quá, không đủ chỗ. May mà xin người, dưới Ty họ cho liền. Chór không ông Mạnh cũng cực khổ lắm.

Thầy giáo Mạnh cười, nói với qua :

- Chór có mừng vội. Bà Tân sắp sinh rồi. Số tôi như thế nào thì chịu thế ấy.

33 | Sắc Lá Xanh

Uyên bật cười quay lại. Thầy giáo Mạnh đứng tận đầu cửa sổ. Cạnh thầy, một thanh niên trẻ tuổi. Ông Hiệu Trưởng nói :

- Đồng nghiệp mới của cô đó.

Thầy giáo Mạnh gọi Uyên :

- Cô Uyên đến đây tôi giới thiệu ma mới. Ở tận Cà Mau mới được về đây đây.

Uyên tươi cười bước lại. Người thanh niên gật đầu chào nàng. Thầy giáo Mạnh nói :

- Đây là cô Uyên, cô giáo trẻ tuổi nhất của trường mình, còn đây là thầy giáo Hùng.

- Anh mới từ Cà Mau ra, quê anh ở đây ?

Hùng cười thật tươi, lắc đầu :

- Quê tôi, chắc cô nghe giọng nói tắt biết. Cà Mau là ngôi trường đầu tiên của tôi kể từ khi ra trường.

Uyên à một tiếng nhỏ. Nàng nhủ thầm : Gớm người Bắc có khác, giọng hay ghê. Đặc biệt ông thầy này có nụ cười cởi mở mà tươi quá. Đột nhiên, Uyên có cảm tình ngay với người đồng nghiệp mới này.

- Ở Cà Mau, anh ở miệt nào ?

Thầy giáo Mạnh cướp lời :

- Năm Căn lận cô.

- Năm Căn ?

- Vâng, vùng xa nhất Việt Nam.

Uyên cười :

- Nhưng đôi về đây thì cũng chả khác gì Năm Căn. Anh coi chừng lại gặp nhiều phiền toái hơn.

Hùng đưa mắt dò hỏi. Thầy giáo Mạnh nói kháy :

- Bởi vì, cô Uyên là người thích phản kháng nhất nước.

Tiếng trống vào lớp cắt ngang câu chuyện. Uyên chào người bạn mới rồi tắt tả về lớp. Nàng vừa đi vừa mỉm cười khi nghe Hùng thắc mắc hỏi thầy giáo Mạnh :

- Tại sao cô Uyên là người phản kháng ? Cô ấy có chân trong các nhóm tranh đấu ở Huế, Đà Nẵng hay Sài Gòn ?

Đến trước cửa lớp, đột nhiên Uyên đứng lại lăm bằm một mình như trả lời câu hỏi của Hùng :

- Tại ngôi trường hẻo lánh này...

Sau giấc ngủ trưa thoải mái nhất từ khi đau dậy đến giờ, Uyên thức giấc vừa đúng giờ sửa soạn đến trường. Trời im mát, những cơn gió hây hây lành lạnh. Uyên vừa rửa mặt vừa lẩm nhẩm một bài hát trữ tình : « Chưa gặp em, tôi đã nghĩ rằng. Có nàng thiếu nữ đẹp như trăng. Mắt xanh là bóng dừa hoang dại. Âu yếm nhìn tôi không nói năng... Ta gặp nhau yêu nhau chẳng hạn kỳ... »

- Chà bữa ni lành bệnh nên ngó bộ cô tươi hơn mấy bữa.

Uyên quay lại cười với bà Năm. Nàng sức nhớ đến những vấn đề cần phải nói chiều hôm nay. Uyên phải mở đầu như thế nào ? Nàng nghĩ : Mình phải rào trước, đón sau để cái ông Hiệu Trưởng lười biếng không có cách nào cãi lại... Lại còn mấy thầy giáo yên phận, mấy cô giáo lắm lời nữa chứ. Uyên thù người. Ai sẽ là đồng minh của Uyên. Uyên chột lo. Không biết anh chàng Hùng này có về phe với thầy giáo Mạnh không. Trông thân thiết như vậy, chắc thế nào cũng chống kèo chống cột cho nhau. Lại thêm một địch thủ. Uyên thở dài. Bất chợt nàng cảm thấy tức ngang Hùng.

Nhưng rồi cũng phải đến lúc Uyên ra khỏi nhà, đối đầu với những vấn đề nhiều khê. Thấy trời khô ráo, Uyên lựa chiếc áo dài lụa tím. Màu tím của những đoá hoa trinh nữ, lá khép nép khi bị động.

Lúc Uyên đến nơi, hầu như mọi giáo viên đều đủ mặt, chỉ thiếu ông Hiệu Trưởng. Uyên ngồi vào chỗ thường lệ, cạnh bà giáo Tân. Nhưng bà giáo Tân lại nghỉ vì gần ngày mệt mỏi. Chỗ trống được lấp đầy bởi thầy giáo mới. Uyên gật đầu chào. Hùng cười trả, hỏi Uyên :

- Dưới miệt tôi không có những buổi họp long trọng này đâu. Trường ở dưới ai muốn về thì về, đi thì đi, lèo tèo chục đứa học trò...

Uyên cười :

- Nếu họp mà có chuyện để mà giải quyết thì kết quả của phiên họp mới đáng kể, chứ còn không chỉ vô bổ, mất thì giờ.

- Nhưng họp mặt nhau cũng là cái thú chứ.

Uyên hơi bĩu môi :

- Để rồi anh sẽ lãnh nhận cái thú vị đó. Không lâu đâu sắp sửa thôi.

Ông Hiệu Trưởng đã đến. Chiếc xe đạp với dây sên rỉ sắt lọc rọc ngoài hàng hiên. Lát sau, khuôn mặt xương

xương mệt mỏi của ông hiện ra ở khung cửa chính. Ông hơi cúi đầu chào trả mọi người rồi về chỗ mình. Ông nhìn xéo Uyên một chút, đằng hắng giọng :

- Chắc buổi họp hôm nay cũng chả có gì để bàn cãi. Bao nhiêu chuyện chúng ta đã giải quyết xong rồi...

Uyên bực mình bởi sự trốn tránh của ông Hiệu Trưởng. Lợi dụng lúc ông nghỉ hơi, Uyên chen vào :

- Mấy tuần rồi, tôi bị đau nên không đi họp được. Bữa nay, tôi có điều muốn trình bày với tất cả giáo viên và ông Hiệu Trưởng để chúng ta cùng góp ý kiến.

Mọi người đều đổ xô vào nhìn Uyên. Uyên nói tiếp :

- Như các đồng nghiệp, ông Hiệu Trưởng thừa biết là trường của chúng ta ở quá xa Ty. Trong khi đó, trường ốc thiếu thốn đủ mọi thứ. Dụng cụ học sinh, sách vở... Nhưng, những điều đó, học sinh, chúng ta có thể chịu đựng được. Duy chỉ có tình trạng phòng học dột nát thì nhất định chúng ta phải cải thiện...

Thầy giáo Sĩ cắt ngang :

- Chuyện cũ rích rồi mà sao cô Uyên cứ thắc mắc hoài. Ty không cho tiền, thì chúng ta làm thế nào ? Lấy đất lợp nhà chắc.

Thầy giáo Nhơn cũng biểu đồng tình :

- Ác một cái là trường mình ở chốn đèo heo hút gió, vì vậy ít ai để ý tới. Nhất là tình trạng như bây giờ. Khó lắm. Chắc chị Uyên cũng thông cảm.

Uyên bình tĩnh. Nàng biết trước thế nào cũng có những câu trả lời tương tự. Nàng gật đầu :

- Tôi đồng ý với các anh chị là chúng ta thiếu phương tiện. Nhưng trường ộc gấn liền với chúng ta, với học sinh. Chúng ta phải có trách nhiệm. Kẻ giải quyết đầu tiên phải là chúng ta chứ không phải là ở Ty. Hơn nữa, tình trạng phòng học hiện nay rất nguy hiểm. Có phòng, như phòng của tôi, cột xiêu và long chân. Tôi sợ một ngày không may nào đó, một trận gió to, bão lụt giáng xuống miền này. Lớp học của tôi, có thể của anh Nhơn, chị Liên, chị Tân, hoặc anh Mạnh sẽ sụp xuống. Sụp ban đêm thì còn may, chứ sụp ngay lúc học sinh đang ngồi học, thì những gì sẽ xảy ra...Những gì sẽ xảy ra ?

Uyên ngừng nói, nhìn quanh một vòng. Mọi người đều im lặng với ý nghĩ của mình. Họ có thể đồng ý với Uyên, cùng lo nỗi lo của Uyên, nhưng làm sao để giảm thiểu những âu lo đó thì ai cũng sợ trách nhiệm.

Ông Hiệu Trưởng cất giọng :

- Quả thật, chúng tôi cũng lo như cô Uyên. Nhưng,

thực tế, cô Uyên quá bi quan. Tình thế không đến nỗi nào. Với lại, tôi lập lại, là chúng ta không có phương tiện, chúng ta không thể giải quyết gì hết nếu chúng ta không có tiền để mua vật liệu. Còn bảo chính chúng ta phải giải quyết thì để đề phòng, mình sẽ lo cho học sinh nghỉ vào những lúc có gió to.

Nhiều giáo viên tán đồng dự tính phòng xa một cách có lợi như vậy, vỗ tay biểu đồng tình.

Uyên cười nhạt :

- Dạ thưa ông Hiệu Trưởng, thưa các bạn, chẳng lẽ cả mùa mưa chúng ta cho học sinh nghỉ học mãi sao. Những lớp không đi thi thì còn chằm chước, chứ những lớp như lớp tôi học sinh sửa soạn để lên lớp trung học, phải đi thi tuyển chung với các trường khác, nên tôi không dạy đúng chương trình, đủ chương trình thì làm sao mà học trò trường mình có thể so với trường khác được. Lỗi khi đó về ai. Tiếng xấu đổ về ai ?

Ông Hiệu Trưởng ngả người ra thành ghế lắc đầu :

- Cô quá lo ngại...

Uyên không dẫn được trước lời nói vô trách nhiệm đó, nàng đứng dậy quắc mắt :

- Đó là bổn phận của mọi người có mặt ở đây.

Thầy giáo Nhơn nói chen vào :

- Cô Uyên bớt giận... Chuyện này thật ra chúng ta đã bàn cãi quá lâu rồi, từ trước mùa mưa bão lụt. Nhưng nói chi thì nói chớ gió lớn mấy tuần trước mà còn chưa sập thì... hà... hà... Thôi mình cứ chờ kết quả ở trên Ty...

Cô giáo Liên hồi nãy giờ làm thỉnh mân mê tà áo dài hoa, bây giờ tỏ ý kiến :

- Theo tôi, thì cứ chờ, nói như anh Nhơn. Với lại học trò ở đây chúng cũng chẳng đèo bòng. Đứa nào học xong tiểu học là về chăn trâu làm ruộng. Đời sống khổ cực quá... Mình cũng chả thắc mắc làm chi.

Tiếng thầy giáo Mạnh oang oang :

- Mấy đứa học trò ở lớp tôi khi hỏi lớn lên chúng làm gì, chúng trả lời là về chăn trâu. Thằng thông minh nhất lớp đòi về làm ông xã trưởng.

Cả phòng họp bưng cười ồ.

- Dân ở đây xa tỉnh quá...

- Lương công chức như tụi mình ở xa rán dạy cho qua ngày chớ cẳng đáng chuyện quá sức mình làm chi cho mệt...

- Tôi mong có trận bão nào thổi qua để tôi được nghỉ

dạy vài ngày về dưới Huế thăm nhà.

- Kỳ này chưa có bão lụt gì hết.

- Thừa các anh chị, tôi nghĩ vấn đề của cô giáo Uyên đưa ra không phải là không quan trọng. Chúng ta nên bàn vấn đề này một cách đứng đắn hơn và hợp lý hơn, khả dĩ đem lại một kết quả nào chăng ?

Uyên ngạc nhiên quay lại. Hùng, thầy giáo mới đang nghiêm nghị nói với mọi người. Ánh mắt Uyên đầy vẻ biết ơn. Nàng lặng thinh nhìn vào đôi tay mình chờ đợi :

- Tôi tuy mới chân ướt chân ráo về đây, nhưng tình trạng ngôi trường này thật quá rõ ràng. Dột nát và hư hại khá nhiều. Điều đó có thể đem lại những nguy hiểm bất ngờ cho học sinh và giáo viên. Cô Uyên lo ngại không phải là vô lý. Và tôi thấy chính chúng ta có bổn phận phải lo ngại như cô Uyên. Tuy nhiên, để giải quyết vấn đề ngay tức khắc thì thật là khó khăn. Tuy tôi vào nghề chưa được bao lâu, nhưng sống ở những vùng hẻo lánh thì tôi đã sống, vì vậy tôi thông cảm sự khó khăn của nhà trường trong việc sửa chữa trường ốc. Vì vậy, họp nhau hôm nay, chúng ta cùng đưa ra những giải pháp khả dĩ cải thiện phần nào các lớp học trong khi chờ đợi trên Ty.

Khi Hùng vừa nói xong, tiếng xì xào nổi lên trong phòng họp. Ông Hiệu Trưởng đưa mắt nhìn Hùng giận dữ. Họ giận Hùng đã khơi chuyện mà họ không muốn vương vấn một xác, Uyên nhìn thấy đôi mắt ngút ngóay của cô Liên, ánh mắt ngạc nhiên của thầy Mạnh, bức bối của thầy Lang, sốt ruột của thầy Sĩ.

Ông Hiệu Trưởng lên tiếng :

- Giải quyết ! Lẽ tất nhiên tôi cũng muốn giải quyết. Nhưng chẳng lẽ tôi bỏ công ăn việc làm, bỏ gia đình suốt ngày loay hoay trên Ty đòi cho được chút vật liệu xây trường ?

- Cô Uyên thử giải quyết xem nào ?

Uyên nhìn lên, bắt gặp đội mắt thách thức của mọi người. Uyên mỉm cười. Đã đến lúc rồi đây. Nàng thông thả từng chữ, từng lời :

- Thưa ông Hiệu, thưa các bạn. Nếu nói là tôi có khả năng giải quyết công việc thì tôi không dám nhận. Tôi chỉ có thể đưa ra một đề nghị, mà đề nghị này cần đến lòng hy sinh không những của giáo viên mà còn của chính các học sinh, phụ huynh học sinh nữa.

Uyên dừng lại một chút. Cái gật đầu nhẹ nhẹ của Hùng làm Uyên có thêm can đảm. Nàng biết nàng không còn lè loi trong việc thực hiện ý tưởng của mình. Uyên cao

giọng :

- Chính trang lại lớp học mà chờ đợi từ Ty, từ Bộ thì còn lâu lắm học sinh mới có chỗ học hành. Cái địa thế của trường chúng ta không làm cho ai muốn nhớ cả. Bây giờ, để mau mắn hơn, chỉ còn cách chúng ta tự sửa lại trường học của mình...

- Sửa lại trường. Bộ cô Uyên tưởng dễ lắm sao ?

- Hừm, chuyện không tưởng. Trường không có một đồng trong quỹ lấy gì mà sửa chữa...

Uyên khoát tay :

- Chúng ta không có tiền. Tôi đồng ý, nhưng chúng ta có lòng...

Có tiếng cười mỉa mai :

- Cô Uyên làm cái kiểu một mái nhà tranh hai quả tim vàng đó mà...

Cả phòng họp cười ồ. Uyên quắc mắt giận dữ. Một bàn tay nắm lấy tay áo nàng ra hiệu ngồi xuống. Một người khác đứng lên...

- Tôi hiểu ý cô Uyên... Chúng ta có thể làm lấy trường học. Miền đất này tuy nghèo nhưng tre nứa không thiếu. Tranh không thiếu. Chúng ta cố động học trò giúp công,

phụ huynh giúp của. Tích tiểu thành đại. Xây vài cái lớp học mấy hồi... Cũng như họ xây đình xây chùa...

Uyên ngạc nhiên nhìn sững Hùng. Không ngờ người thanh niên này có lòng như vậy. Lại thông minh nữa. Uyên đâm ra kính phục Hùng. Nàng lấy được bình tĩnh và yên ổn. Cái thắc mắc về mặc cảm lỗi bịch ẩn sâu trong tâm hồn Uyên giờ được giải toả. Uyên tin chắc mình đã làm đúng, làm phải. Lòng Uyên thư thái. Nàng đề mặc Hùng thuyết phục mọi người. Uyên nhìn những sợi mưa mỏng như tơ lay phay ngoài cửa sổ và những tàn lá xanh mướt, hy vọng. Nàng hy vọng mọi người sẽ không bao giờ từ chối được ý kiến đẹp đẽ và đúng đắn của nàng và Hùng.

- Chúng ta sẽ gặp nhiều khó khăn vì các phụ huynh sẽ phản đối...

- Không, chúng ta làm trường cho con họ học mà...

- Không ai rồi công, dư của để làm đâu anh ơi. Hoà chăng là chuyện ngày xưa...

- Chị nói vậy, chứ người Thượng Du đã biết làm nhà cho nhau, cày, gặt lúa cho nhau để khỏi tốn công, hưởng hồ chi mình.

- Trên Ty họ sẽ cho là mình qua mặt họ. Và khi Ty khiển trách, chỉ có mình tôi chịu đựng...

45 | Sắc Lá Xanh

- Tôi tin là Ty hoặc Bộ họ sẽ cố võ công việc tự lực cánh sinh của mình...

- Nhưng làm thế nào để nói với học trò...

- Đó là việc đòi hỏi sự hy sinh của cá nhân giáo viên. Chúng ta phải giải thích với phụ huynh của chúng. Bớt chút thì giờ...

- Như vậy thì mệt lắm...

- Không có công việc chung nào lại không đòi hỏi sự hy sinh.

Ông Hiệu Trưởng đập nhẹ tay lên bàn, cắt đứt câu chuyện :

- Bây giờ đã quá giờ họp rồi. Tôi ghi nhận ý kiến của thầy Hùng, để xem sao... Thôi, chia tay...

Chỉ chờ có thế, mọi người ồ ạt đứng dậy ra cửa. Hùng lắc đầu nói nhỏ với Uyên...

- Hoãn binh đó...

Uyen bực tức, nhưng không biết làm sao hơn. Nàng uể oải rời ghế sau. Ra đến sân trường, Uyên chỉ cho Hùng thấy căn lớp dột nát của mình, mỉm cười buồn :

- Anh coi, trường lớp thế đó thì làm sao cho học trò

học. Khổ lắm, mỗi lần trời mưa, tôi thấy thương học trò chỉ lạ.

Hùng dăm chiêu nhìn, lắc đầu.

Cả hai sóng bước ra cổng trường. Mưa thật nhẹ đan những giọt li ti trong veo lên sợi tơ của tà áo tím. Ngôi trường vắng vẻ như u buồn với thời tiết. Vết chân của Uyên, của Hùng lạo xạo trên nền đất ẩm.

- Cô Uyên dạy học ở đây bao lâu rồi ?

- Niên khoá ni là niên khoá thứ hai đó.

Hùng cho cả hai tay vào túi quần, chàng vừa nhìn dăm dăm vào tà áo trước của Uyên đang tíu tít bay vừa hỏi :

- Cô học sư phạm ở Quy Nhơn hay Sài Gòn.

Uyên cười. Bỗng nhiên câu hỏi gợi lại trong Uyên những ngày tươi vui cũ. Nàng nói như nói với mình :

- Tôi học ở Quy Nhơn. Thời ấy vui quá...

- Sao cô không xin dạy ở tỉnh cho gần. Về chi nơi heo hút này cực khổ, chỉ có đàn ông mới chịu đựng được.

Uyên cau mày nhìn Hùng. Nàng chậm chân một giây:

- Anh mà cũng hỏi tôi như vậy à ? Nơi nào cũng là

học sinh, cũng là trường học. Ở tỉnh, hoặc ở đây có gì khác biệt đâu.

Nàng gật gật đầu mĩa mai :

- Thì ra ai cũng viện lấy địa danh, vì nầy vì nọ... mà thiệt ra những điều đó chẳng có liên can tới việc giảng dạy chi cả. Không ai nghĩ rằng mình sẽ làm chi cho lũ học trò nhỏ. Không ai nghĩ là mình sẽ giảng dạy ra sao, mà chỉ nghĩ đến việc sung sướng... Thiệt tôi không thích câu hỏi của anh chút nào, anh Hùng ạ.

Hùng đứng dừng lại. Chàng nhìn thẳng vào mắt cô bạn đồng nghiệp trẻ tuổi nhất trường. Một niềm cảm mến lẫn kính phục len lỏi trong lòng Hùng. Ít ra, trong suốt 4 năm trong nghề, Hùng mới gặp được một tâm hồn đồng điệu.

- Anh giận tôi hả anh Hùng ?

Hùng lắc đầu. Chàng cười, nụ cười tươi nhất :

- Không, cô là một thiếu nữ có tâm hồn nhất mà tôi được gặp.

Câu khen tặng bất ngờ của Hùng làm Uyên bối rối. Mặc dù trời lạnh, nhưng Uyên vẫn cảm giác hai má nóng bừng. Tay chân Uyên luống cuống trước cặp mắt sáng rỡ của Hùng. Nàng hơi cúi mặt vừa bước đi vừa

trả lời :

- Cảm ơn anh... tôi...

Đề đánh tan sự ngượng ngùng của Uyên, Hùng lảng sang chuyện khác.

- Ở đây, cô ở trọ hay ở nhà người bà con ?

Uyên vẫn không sao giữ được bình tĩnh. Nàng đâm ra giận mình. Tại sao mình lại bối rối trước câu khen tặng thường tình đó. Ở trường, Uyên nổi tiếng là người con gái dễ thương nhưng cứng rắn nhất mà. Có bao giờ Uyên phải bận tâm vì lời khen tặng này nọ đâu. Thế mà... Uyên đưa mắt nhìn trộm Hùng. Uyên bắt gặp ánh mắt nhìn chăm chú của Hùng. Bất giác Uyên mỉm cười e ấp...

- Chắc cô ở với người bà con ?

Uyên sực nhớ đến câu hỏi của Hùng. Nhưng may quá. Nhà đã lộ qua hàng cây sồi đông trụi lá. Uyên đưa tay chỉ :

- Nhà tôi kia kìa... Tôi ở trọ. Ở đây tôi chẳng có ai quen hết...

Đến trước cửa nhà, Uyên dừng lại. Hùng tần ngần một chút rồi quay đi. Uyên cười nhẹ chào trả Hùng. Chiếc áo sơ mi màu nâu nhạt nhòa dần. Chiều đã xuống...

CHƯƠNG II

Cơn nắng rõ đầu tiên của suốt hơn tháng trời mưa dầm dề trải trên thôn xóm một màu sắc tươi sáng mới. Nếu không có mấy hàng sấu đông trơ trụi lá, nếu không nhìn thấy những vũng nước còn lầy lội ở ven đường, dưới bụi cỏ, thì người ta vẫn tưởng mùa thu vẫn còn đâu đó với đất trời, hoặc chắc hẳn mùa xuân đã trở mình.

Uyên nhìn ra ngoài trời. Bầu trời vui vui trong cơn gió nhẹ và những áng mây mỏng manh bay bay thật nhanh. Những cơn mưa đã bị đuổi về tận chân trời. Tiếng bà Năm vọng vào từ những hàng dây phơi quần áo ngoài sân :

- Trời nắng một chút chớ. Mưa hoài bắt thúi đất còn chi. Cho người ta ló mặt ló mày với thiên hạ...

Uyên mỉm cười. Nàng đứng dậy bước ra sau. Những cụm tơ hồng vàng sinh sản tràn lan khắp một phần cái hàng rào chè tàu rậm. Cái hàng rào hơi nghiêng về phía ngoài đường bởi cơn gió lớn và mưa to mấy bữa trước. Nắng phủ lên người Uyên một cảm giác nồng ấm, thoải mái. Đàn gà con mới nở được nửa tháng (chúng thoát khỏi cái vỏ kín giữa một đêm mưa gió) chiêm chiếp theo mẹ. Mấy cái mỏ hồng hồng xinh xinh quọt quẹt lên nền đất xới nhờ bàn chân sắc bén của mẹ gà. Uyên quay

vào trong lấy ra một nắm thóc nhỏ. Nàng tung lên từ từ rồi thích thú theo dõi những bước chân loạn xạ của mấy chú gà con lông nồn như bông gòn.

- Nếu được điền viên mãi thế này thú thật...

Uyên giật mình ngẩng lên. Thầy giáo Hùng đã đứng ở cổng tự hồi nào. Hùng gật đầu chào Uyên vừa cười vừa tiến lại. Bầy gà con sợ hãi chạy tán loạn. Uyên trách vui :

- Trời đánh tránh bữa ăn. Anh phá bữa cơm sáng của bầy gà con rồi đó.

Hùng cười :

- Chắc tôi xuống địa ngục quá. Như vậy là không gặp được cô nữa rồi.

- Mời anh vào nhà...Hôm nay trời nắng đẹp ghê. Nhưng ở đây lại chỉ quanh quẩn trong nhà rồi ra sân chó không biết làm chi cho hết ngày... Mời anh uống nước...

Hùng nâng ly nước xoay xoay trong lòng bàn tay. Chàng ngập ngừng vì cũng không biết là mình đến nhà Uyên để làm gì nữa. Buổi sáng thức dậy, thấy trời nắng đẹp, Hùng thay quần áo định đi dạo xóm một vòng. Thế rồi bỗng nhiên thấy mình đi vào ngõ nhà Uyên và đến

51 | Sắc Lá Xanh

đây luôn... Nhưng chẳng nhẽ lại nói thật ra điều đó...
Chàng buột miệng bất ngờ :

- Tôi đến để trả cô quyền sách mượn hôm qua.

Uyên cười tinh quái :

- Thế sách của tôi đâu ?

Thế là chết rồi. Hùng than thầm trong bụng. Nói dối kiểu này không xong tí nào... Hùng đành lắc đầu cười trừ, cuối cùng thú thật :

- Buồn quá, tôi định đi dạo xóm, không ngờ quen chân đến ngay nhà cô... Cũng may là có cô ở nhà...

Chàng tiếp luôn :

- Nhân tiện mình bàn lại về chương trình sẽ làm trường nay mai, nhân cơ hội trời khô ráo...

Nhắc đến chuyện trường, Uyên chắc lưỡi :

- Khổ ghê. Anh biết từ buổi họp đó, ông Hiệu ngó bộ giận anh lắm.

Hùng cười :

- Không lẽ lại đi giận những lời nói phải. Có mất mát gì ông Hiệu đâu. Theo tôi nghĩ còn có lợi nữa. Ông không làm việc được thì ông phải biết vui mừng khi

thấy có người làm việc chớ...

- Bởi vậy mới có chuyện chớ anh. Thiệt khi tôi còn đi học không bao giờ nghĩ là người ta có thể bàng quan trước công việc như rứa... nhất là nghề giáo... bây chừ ra trường gặp mấy cái chuyện ni tôi bực cả mình...

- Để tuần sau họp lại, tôi đặt vấn đề rõ ràng hơn, bắt mọi người phải có ý kiến thực tế....

- Đôi lúc tôi nản hết sức, nhưng mỗi lần nhìn mấy em học trò tôi thương chúng chi lạ...

Hùng cười :

- Cô giáo như thế này chắc học trò mến lắm...

Uyên cũng cười bảo :

- Mình cho ai cái gì mình cũng sẽ gặp những điều y hệt vậy. Nhân quả mà anh...

Có tiếng chim hót ngoài cây mít rậm lá. Cả hai người lắng tai nghe ngóng. Trời vẫn xanh, và nắng nồng nàn trên vạn vật. Có bước chân của mấy con trâu nhàn hạ...

- Gia đình của cô Uyên ở đâu nhỉ ? Sao những ngày nghĩ cô không về nhà...

53 | Sắc Lá Xanh

Uyên cười lắc đầu :

- Cũng xa chó anh. Ở Huế, trong thành nội đó.

Hùng lắc đầu :

- Thành nội... tôi chưa biết Huế ra làm sao cả. Hồi đổi về đây dạy tôi có đi xe ngang Huế. Thấy cầu Trường Tiền, Phú Vân Lâu, mấy cái mái xưa của tử cấm thành rồi thôi...

Uyên cười :

- Anh thấy được sông Hương, thấy được cầu Trường Tiền và Phú Vân Lâu là anh đã thấy hết Huế rồi chi nữa. Đi đâu người ta cũng tượng trưng bằng ba cảnh đó.

- Chắc cô ở Huế lâu, gốc cô ở đó ?

- Không tôi sống ở Huế 3 năm với gia đình... Trước kia gia đình tôi ở Đà Nẵng. Ba tôi người Bắc, má tôi người Quảng.

Hùng mở to mắt ngạc nhiên :

- Ủa, thì ra thế... Hèn gì giọng cô nói là lạ...

Thế rồi không ai nói với ai câu gì nữa. Sự im lặng bất ngờ mang một vẻ yên tĩnh khác thường. Nắng rõ ràng ngoài sân và bóng mát những cây chuối, cây ổi

lung linh theo gió. Sự yên tĩnh hòa hợp với thiên nhiên, với bầu không khí miền quê và với cả tâm hồn của hai người nên không nhuộm màu nhạt nhẽo mà trái lại thân mật êm đềm vô cùng.

- Thừa cô... thừa thầy...

Hai đứa học trò gái lớp Uyên thập thò ngoài cổng... Thấy Hùng, chúng ngại ngùng không dám vào... Uyên ròi ghé đứng dậy ngoắc chúng :

- Vào đây Tâm, Yến... Có chi mà sợ...

Hai đứa học trò bẽn lẽn bước vào lí nhí cái gì không rõ. Chúng thúc vào hông nhau, hếch vào chân nhau. Uyên thấy vậy cười nói :

- Vô đây...Ngồi ghé đi... Biết thầy Hùng, thầy mới đổi về dạy ở trường mình... Còn đây là Tâm... tóc dài, Yến tóc hoe nắng đó... học lớp của tôi... Yến có biệt tài hát vọng cổ với hò Huế, văn nghệ nhứt lớp mà cũng học giỏi nữa. Tâm thì lại giỏi về Toán. Con trai cũng không bằng...

Hai cô học trò được cô giáo khen vừa vui sướng vừa thẹn thùng. Chúng cúi mặt vào tay nhau cười nhè nhẹ. Yến lôi trong túi ra một quả ổi vàng vỏ tròn to, mịn màng đưa cho Uyên hai tay, miệng lí nhí :

- Mấy đứa em tặng cô trái ổi. Trái ổi ở nhà em đó...

Uyên cười :

- Rửa là học trò biết tẩy cô giáo rồi. Vua thềm ổi...

Hùng cũng cười nói :

- Học trò vùng này thương cô giáo quá nhỉ, chả bù vùng tôi, học trò phần đông là người Việt gốc Miên, nói tiếng Miên nhiều hơn tiếng Việt, buồn lắm...

Yến và Tâm mở to mắt nhìn Hùng. Tâm dạn dĩ hỏi :

- Thầy dạy tiếng Miên...

Uyên lắc đầu cười giải thích :

- Không phải mô, vùng Cà Mau nhiều người Miên lai lắm. Tại vì những vùng đó cạnh biên giới Cam Bốt nên dân họ sinh sống lẫn lộn...

Tâm hỏi Uyên :

- Cà Mau ở mô vậy cô ?

Yến nói hót :

- Chỗ cái ngoéo ở cuối bản đồ Viện Nam đó tề... Chỗ gần vịnh Thái Lan đó. nơi mỗi năm phù sa bồi cả tác đất đó..

Uyên khen :

- Đúng rồi.

Khi hai đứa học trò gái ra về thì Hùng cũng từ già Uyên. Gian nhà trở nên vắng lặng lạ thường. Bên ngoài nắng đã lên cao xua bớt hơi lạnh. Nắng lổ chỗ qua vách phen như những quả trứng gà vàng óng trên mặt đất, lớn nhỏ đủ thứ. Uyên lại bàn viết, lấy giấy ra định viết thư về nhà. Cầm cây bút, với trang giấy trắng tinh, bỗng nhiên Uyên thấy buồn buồn một cách nhẹ nhàng. Nỗi buồn dịu và mượt như bước chân trên tấm thảm nhung mềm. Một gọn nhẹ, một xao xuyến, lâng lâng. Uyên bỏ bút tì cằm vào bàn trên cuốn tự điển lớn dôi mắt ngoài sân... Óc trống rỗng...

Một con chim cất tiếng hót trong trẻo trên những cành hoa dừa vàng ngà. Uyên sức tỉnh, cúi xuống trang giấy mỏng. Nàng viết thư, nhưng không cho gia đình mà cho Thúy người bạn gái thân.

Hải lắng... ngày... tháng... năm...

Thúy thương,

Uyên được thư của Thúy cả nửa tháng nay, nhưng không làm cách nào để viết thư thật nhanh cho Thúy như Thúy đã ra lệnh. Lý do ở sức khỏe tồi tệ của Uyên. Đau luôn một lèo 8 ngày đúng. Mấy ngày đau buồn

ghê. Hồi trước, mỗi lần đau yếu là có ba, có mẹ, có anh Hải dỗ cho uống thuốc, có Thúy tới chơi còn mua ô mai, nhãn nhục. Thiệt bữa nì đúng là ăn mặn khát nước. Chẳng có ma mô thăm viếng mình ngoài mấy đứa học trò. Cũng may, nếu không có học trò thì chắc mình khăn gói về sống cuộc đời ngồi mát rồi.

Nghe ta hỏi đây này, chuyện nhà người với tên Hoàng đến đâu rồi. Sao thơ trước người riu rít kể chuyện, thơ nì người im lìm như bức thư của nữ hoàng sầu muộn. Giận nhau rồi hả. Tội nghiệp chưa. Phải chi có ta thì chắc ta phải làm cho người giảng hòa với anh người rồi phải không ? Thú thiệt đi, rồi ta khuyên giải cho. Chớ cứ viết thơ kiêu mùa thu lá rơi như rứa là Uyên không chịu mô nghe. Nhớ nằm lòng đi. Liệu liệu đó.

Còn chuyện ta ở Hải Lăng nì ra sao hả ? Thì đã nói rồi, cứ như vậy thôi...À, có một chuyện là trường mình mới gia nhập một thầy giáo mới, còn trẻ, nhưng đáng phục lắm...Thúy nhớ câu chuyện trường học mà Uyên kể cho Thúy nghe đó...Hôm họp giáo viên, Uyên đưa ý kiến...anh chàng đồng ý với ta ghê lắm. Nhà mi cứ nói là không bao giờ có người khác quan niệm nghề giáo như ta hả...Thì bây giờ có rồi đó...Người ta có cái tên cũng thiệt đẹp : Hùng...Mới trông hao hao giống Hoàng của Thúy nhưng ốm hơn và hơi cao, có điểm đặc biệt là Hùng có nụ cười tươi lắm. Ai đã gặp thì không thể

nào quên được nụ cười đó. Có Hùng, Uyên chắc chắn là sẽ thành công trong việc xây dựng lại ngôi trường tội nghiệp này. Mừng không Thúy. Riêng Uyên, bây giờ lòng thấy nhẹ nhõm nhiều lắm, bớt được những cái bứt rứt, mệt mỏi, bức tức đi. Hình như là bao nhiêu gánh nặng Uyên đã sang bớt cho ông thầy giáo mới một nửa...

Chết thôi, thế nào nhà người cũng mắng ta vì cái tội đông dài không đầu. Nhưng ở cái miền hẻo lánh xa xôi này thì chuyện nhỏ xiu cũng là đề tài. Thông cảm nghe Thúy. Ở Đà Nẵng trời có mưa lớn không. Ở vùng mình ở mới tạnh mưa được ngày hôm nay.

Trời xanh trong và cao vút, nhưng gió thì lạnh tái tê nhà mi ạ. Đôi khi thấy buồn buồn và hiu quạnh chi lạ. Nhưng nói vậy không phải là ta đã đầu hàng đâu nhé. Buồn là buồn vậy, chớ lý tưởng là một việc khác. Lũ học trò của Uyên càng ngày càng dễ thương. Cô giáo vừa đau bớt, chúng đem tặng ngay một trái ổi chín mọng. Bây giờ trái ổi đang nằm ngay trước mặt phẳng phát mùi thơm kỳ diệu kích thích vị giác một cách dễ sợ.

Sắp Tết rồi đó, Uyên cũng sắp về Huế rồi. Tết năm nay nhất định sẽ may một cái áo lụa vàng. Chớ năm mô cũng màu tím hết. Năm ni thay đổi đôi chút. Mình đâu còn màu tím học trò nữa phải không Thúy. Lè lẹ lên

cho người ta ăn cỗ, uống rượu nghe. Chờ hoài, dài cả cỗ. Tết Uyên sẽ rán vô Đà Nẵng. Mời thì phải có mứt có me nghe...Nhớ đó... Không có là bạn chết với tui...

Thôi mỗi tay lắm rồi, Uyên chúc Thúy gặp mọi điều may mắn. Gởi lời thăm anh Hoàng, thăm bé Mai và kính thăm hai Bác.

Thân,

Phương - Uyên

Uyên không đọc lại thư, kiểm một tờ giấy màu xanh làm phong bì. Nàng dán con tem 6 đồng màu hồng hồng có hình người lính thú ngày xưa cỡi ngựa đưa thư. Dán xong, Uyên đặt phong thư nằm gác lên hộp thuốc bỏ cho dễ nhớ rồi lại leo lên giường chui vào chăn. Uyên nhắm mắt lại. Tự dưng nàng muốn được im lặng để tận hưởng một nỗi hạnh phúc râm ran nào đó đang chảy vào trong huyết quản. Hạnh phúc không biết có phải đến vì khung cảnh ấm áp xinh tươi của một ngày nắng đẹp mùa đông, hay đến vì chiếc mền ấm trong căn nhà yên tĩnh. Hạnh phúc, nỗi vui mơ hồ như sương khói làm Uyên nhẹ nhàng khép mắt. Ngoài cửa sổ nắng động từng vũng vàng tươi trên những cành lá biếc...

Khi đưa học trò cuối cùng rời khỏi lớp học, Uyên mới thông thả thu xếp sách vở trên bàn ra về. Những buổi chiều đẹp như hôm nay, Uyên nghĩ mình không có gì phải vội về cả. Nắng vẫn còn là đà trên ngọn cỏ mặc dầu gió lạnh đã bắt đầu gòn gợn da. Bên kia phòng giáo viên vẫn còn người. Cửa mở rộng. Hàng hoa vạn thọ mọc phía trước bao khung bởi một màu vàng rực. Uyên định bụng ghé qua phòng giáo viên để uống một ly nước và rửa đôi tay bê bết phấn. Ngang qua những cây thầu dầu trơ trụi, những cây bàng tàn rộng, và những mảnh vườn nhỏ với mấy luống cải vàng đã bắt đầu chúm chím nụ hoa, những cây cải chín sớm. Một vài cậu bé vẫn còn lảng vảng ở sân trường để đánh bi. Đầu kia chiếc xe Solex của thầy giáo Sĩ còn dựng ở hông trường. Uyên cười một mình :

- Gớm, hôm nay sao thầy Sĩ siêng năng thế...

Nhưng nụ cười mới thoáng đã khép vì ngạc nhiên. Trong văn phòng vọng ra tiếng nói, không, hình như là tiếng cãi nhau thì đúng hơn. Uyên lắng tai nghe :

- Anh không tốt chút nào anh Sĩ ạ...

Uyên nôn nao. Tiếng nói của Hùng, cái giọng Bắc ngày thường êm ái, bây giờ đanh thép lạ thường. Uyên nhanh chân thêm chút nữa. Nàng dừng lại ở cửa lớp rồi đứng yên ở đấy. Thầy giáo Sĩ và Hùng đang nói chuyện

với nhau, cả hai không biết là có người đang đứng nhìn ở cửa. Uyên không nhìn thấy mặt Hùng, nhưng nàng nhìn thấy một phần nét mặt của thầy Sĩ. Quai hàm thầy bạnh ra tức giận, và ánh mắt bốc lửa. Giọng của thầy trong và sắc như đàn bà :

- Tôi không cần biết tốt hay xấu, nhưng tôi nói cho anh biết là tôi không tham gia vô việc làm mà anh đề xướng. Làm trường, sửa trường, toàn là nguy quân tử...

- Nhưng những điều mà tôi nói với anh đâu phải là sai. Đó là bổn phận. Hơn nữa tôi nghĩ là anh không tốn công, anh chỉ giúp đỡ bằng cách nói với phụ huynh, hoặc ủng hộ tôi để thúc đẩy ông Hiệu làm việc...

Sĩ khoát tay :

- Tôi không rảnh rồi... Bổn phận của tôi là dạy học... tôi dạy xong, tôi về... anh có thể đi tìm người khác. Anh Lang, anh Mạnh, chẳng hạn...

- Anh độc thân, anh không bận bịu chuyện gia đình... anh sẽ giúp chúng tôi đắc lực hơn...

Sĩ ngắt lời :

- Sao anh dai quá... hay anh định âm mưu chi đây...

Hùng giận dữ... Chiếc ghế lay nhẹ của một sự cựa mình mạnh :

- Anh nói như vậy được hả anh Sĩ...Tôi không ngờ...

Sĩ cười khẩy :

- Thời buổi này không tin được ai... Có người làm vì tiền... có người lại làm vì tình...

Hùng xoay người, một tay nắm lấy vai Sĩ, gần giọng :

- Anh nói chi cho rõ xem nào... Tôi nói chuyện với anh đứng đắn...

Sĩ vẫn mĩa mai :

- Cả trường đều thấy đều hiểu chuyện đó. Tôi sợ gì mà không nói. Anh giả vờ như làm việc để lấy lòng cô Uyên... Còn nếu không thì cả hai định lấy tiền của dân ở đây hả. Họ nghèo lắm, có chi mô...

Hùng nói đanh như sắt :

- Anh có thể nói như thế hả anh Sĩ ?

Sĩ thoáng một chút tức tối ghen ghét trong giọng trả lời :

- Mà cái cô Uyên đó khiến anh tổn hơi sức làm gì rứa? Chẳng đáng là bao...

- Bóp... bóp...

Câu nói chưa dứt đã mất nửa chừng và thay bằng một tiếng ảm ứ ngạc nhiên trong cổ họng... Sắc mặt của Sĩ đang bình thường từ từ đổi sang đỏ rồi tái lại.

- Mày rút lại câu nói đó ngay... Đồ vô liêm sỉ...

Đứng bên ngoài, Uyên cũng tức giận đến phát khóc... Nàng chưa kịp chạy vào để mắng Sĩ mấy câu cho đã giận thì Hùng đã làm thế cho nàng... Và cũng tiếp ngay đó là những cú giáng trả thù của Sĩ lên mặt Hùng. Uyên kêu lên một tiếng kinh hoàng. Nàng chạy ào vào lôi Hùng ra. Nàng chen vào giữa hai người, và bất ngờ không tránh được, lãnh nguyên cú đấm của Sĩ vào mặt. Sóng mũi của Uyên như gãy gập ra. Con đau thôn nhức đến tận cùng óc. Uyên tối tăm mặt mũi, nghẹn thở. Nàng cố hết sức thở một cái mạnh. Máu mũi bắn ra chảy nhòa trên miệng. Rồi Uyên xỉu xuống...

Hai người đàn ông nhìn nhau kinh ngạc. Con giận dữ đi xa và giờ họ cuống quýt kiếm cách cứu tỉnh Uyên. Sĩ nói giọng lo lắng :

- Trời ơi, tại rằng ri... ở đâu a thần phù vô cửa...

Hùng im lặng, chàng vực Uyên lên ghế, đến bên tủ thuốc cứu thương, lấy bông gòn nút vào mũi Uyên, lấy nước trà lau rửa những vết máu dính trên mặt.

Một phút sau thì Uyên bắt đầu rên lên đau đớn. Nàng quơ tay ôm lấy sống mũi. Sĩ nói nhanh :

- Để tui đi kêu y tá...

Hùng quát lên :

- Lấy xe đi về đi, đừng có lộn xộn.

Sĩ chàng ràng một chút. Khi thấy Uyên đã tỉnh lại Sĩ rón rén ra ngoài lấy xe đi mất. Còn lại một mình Hùng, chàng trấn an Uyên :

- Chả có gì đâu mà phải sợ. Cô nằm một tí cho máu mũi khỏi ra. Rán thở bằng miệng vài phút nữa. Tôi kiếm nước cho cô rửa vết máu...

Uyên lo lắng :

- Mũi của tôi...

Hùng bật cười :

- Mũi của cô vẫn thanh tao trên mặt cô đấy. Còn nguyên, không mất một mảnh nào... Mà tại sao cô lại bò vào đây để lãnh mấy quả đấm của thầy Sĩ...

Uyên hậm hực :

- Tôi tức quá... Anh dám nói...

Hùng khoát tay :

- Thôi cô đừng nói nhiều kéo máu lại ra... Một chút nữa tôi đưa cô về...

Uyên làm tỉnh được một lúc rồi lại hỏi Hùng :

- Như vậy là chương trình của mình hỏng hết hả anh Hùng...

Hùng ngập ngừng :

- Tôi không tin như thế... Ăn thua là ở học sinh và phụ huynh học sinh nữa... Dân ở đây đã khổ nhiều rồi. Một phần cái khổ của họ là do những người làm việc tắc trách và không chịu hy sinh thêm một tí để giúp đỡ họ. Tôi nhất định xúc tiến công việc.

- Cảm ơn anh. Hai năm nay một mình tôi phải chịu gánh nặng tinh thần đó... Đôi lúc tôi muốn bỏ cuộc, về nhà ở yên như mọi người. Nhưng không được. Trong tôi có cái gì cứ đánh thức sự băn khoăn thắc mắc mỗi khi tôi đến trường, nhìn thấy lớp học, thấy học trò.

Uyên gỡ hai miếng bông đã khô cứng trên mũi. Máu đã hết chảy, Uyên chỉ còn cảm giác ê ẩm ở đầu mũi. Nàng xin Hùng một ly nước rồi cười buồn :

- Nhưng lần này thì tôi bị một cú đâm vô mũi. Từ thuở cha sinh mẹ đẻ...

Hùng nắm hai tay vào nhau :

- Ngày mai, mình bắt đầu chiến dịch đi đến từng nhà phụ huynh học sinh một. Chả cần Hiệu trưởng, chả cần đồng nghiệp... Mấy cái lớp chớ bao nhiêu mà khó dễ...

Nghe giọng nói của Hùng, Uyên thấy lòng mình phần khởi lên. Chí quyết thắng, cái hào khí của tuổi thanh niên làm Uyên quên đau. Nàng vỗ tay cười :

- Đồng ý với anh. Tội lệ chi mà phải suốt ngày cãi cò với họ mà chẳng nên cơm cháo gì. Để tui với anh cùng đi. Mình đi buổi tối thì nhất định ai cũng có nhà...

Nói đến tối. Uyên mới giật mình nhìn ra phía ngoài. Trời chạng vạng, vài tiếng dơi đêm kêu khắc khoải ngoài sân. Một vài vì sao đã lấp lánh mờ mờ trên nền trời xanh nhạt. Uyên bước vội xuống ghế, sửa sơ mái tóc nói với Hùng :

- Trễ quá rồi anh...

- Để tôi đưa Uyên về...

Cả hai người bước ra khỏi cổng trường. Vài bóng người vội vã vác cuốc vác cày từ đồng về. Thỉnh thoảng vài ba phụ huynh biết mặt Uyên khẽ cúi đầu chào nàng...

- Uyên à... ở đây đôi lúc buồn tênh Uyên nhỉ... ? ...

Uyên liếc sang Hùng. Gương mặt chàng xương xương cúi xuống nhìn bước chân đi. Uyên cười nhẹ :

- Đôi lúc, nhưng đâu phải là không ở được...

Hùng bật cười khẽ. Chàng nhìn sang Uyên :

- Cô làm như lúc nào tôi nói buồn là tôi sắp bỏ trường mà đi hay sao mà cứ thắc mắc như vậy hoài...

- Tôi ngại anh bỏ đi vì không chịu được đời sống buồn nản ở đây...

Hùng yên lặng... Và nói xong Uyên cũng thấy mình hớ hênh. Tự dung nàng đâm bực tức mình. Mặc chi mà mình cứ để ý đến việc đi hay ở của Hùng. Mới quen nhau, trong vòng bạn bè đồng nghiệp, chưa có gì thân thiết lắm, ấy vậy mà mỗi lần nghe Hùng nói buồn hoặc chán nản là Uyên thấy mình lo âu và buồn buồn. Trong bầu không khí yên lặng của buổi chiều hôm, tiếng chân hai người âm vọng nhịp nhàng. Uyên bứt rứt vô tả. Bước chân vì vậy vội vã hơn lên...

- Cô Uyên, cô... Uyên nói thật...

Uyên ngơ ngác :

- Dạ, nói chi ạ...

Giọng Hùng chùng xuống :

- Không... Ô ! Mình đi quá nhà rồi...

Uyên sực tỉnh, ngược lên, nàng và Hùng đã đi quá hai ba nhà. Nàng đứng lại :

- Thôi anh về kéo trễ giờ cơm... Mai, mình bàn lại chuyện đó.

Uyên xoay lưng bước vào nhà. Đến cổng Uyên quay lại nhìn. Hùng vẫn còn đứng chỗ cũ. Bóng của chàng in đậm trong bóng tối mập mờ. Uyên mỉm cười. Nàng ngán ngừ một giây rồi bước nhanh vào nhà...

Buổi chiều hôm sau, khi Uyên cơm nước vừa xong thì Hùng đã tìm đến. Dầu biết chắc là Hùng sẽ đến, nhưng không hiểu sao lòng Uyên vẫn thấy nôn nao. Mấy chén cơm thường nhật nàng nuốt hoài cũng chẳng xong trong lúc bụng đói meo. Và khi tiếng chó sủa có người ngoài cổng, Uyên mừng rỡ đi vội ra để mở cổng cho Hùng vào. Hình như Hùng cũng nhìn thấy sự bất thường đó nơi Uyên nên ánh mắt chàng chăm chú nhìn Uyên hơn, chiếc miệng tươi như chục mỉm cười.

- Trời ơi, Uyên cứ sợ anh không đến...

Hùng cười nhẹ :

- Tôi hứa đi là đi chứ. Đó là công việc chung mà...

69 | Sắc Lá Xanh

Tôi chỉ sợ cô chưa dùng cơm xong nên chậm chạp đôi tí.

- Tôi xong xuôi tất cả rồi. Chỉ đợi anh đến là đi.

Uyên đưa Hùng vào nhà. Bà Năm lo dọn dẹp mấy thứ mấy quang gánh giăng giăng giữa nhà, cười chào Hùng và trách nhẹ Uyên :

- Không biết có chuyện chi mà cô cứ như ngồi trên lửa. Chuyện chi cũng thùng thảng chớ. Ăn ba miếng cơm cũng không hết. Cái cô ni thiệt...

Hùng cười nói đỡ :

- Hình như đàn bà con gái ai cũng ăn ít hết bác ạ...

Bà Năm kêu lên :

- Trời, đàn bà con gái mô chứ xứ ni ăn như trâu ăn. Ăn không đủ gạo ăn bữa sau chớ...Nhu rứa mới khỏe mạnh ùi ụi, chớ ai như cái cô Uyên đó.

Uyên đã mặc xong đồ dài chỉnh tề, bước ra cắt ngang câu chuyện :

- Cháu đi đàn này một chút nghe bác Năm. Cái chuyện làm trường đó mà...

Bà Năm gật đầu :

- Phải đó, cô với thầy Hùng làm chuyện đó tui phục lắm. Cái trường phải ra cái trường chớ. Ai đòi để nắng để mưa dột nát hết trơn hết trụi. Bà con ở đây chắc họ chịu. Mà nhớ phải tới ông xã trước nghe...

- Dạ, con đi, bác nhớ để cửa nghe...

- Tui thức chờ cô mà...

Đêm đã xuống hẳn. Trời tuy xanh nhưng ít sao. Sương lơ mờ là đà trên những bụi cỏ ướt. Hùng và Uyên bàn nhau nên đi từ từ theo lộ trình. Nhà ông xã ở tận cuối xóm sẽ là trạm sau cùng. Ngôi nhà gần nhất là của một đứa học trò từ chiều nên khi Hùng và Uyên đến nơi thì đứa học trò đã ngồi sẵn ở hiên nhà chờ đợi :

- Thừa cô... Thừa thầy...

Uyên cười, đưa tay vuốt má nó :

- Thủy hả, có ba má ở nhà không Thủy.

- Thừa cô, thừa thầy, mời cô thầy vô nhà...

Ba má của Thủy đã ra tận cửa. Hùng nhìn lên tươi cười :

- Chào ông bà ạ !

- Chào ông bà... Thủy ngoan lắm...

- Dạ mời thầy cô uống nước. vợ chồng tui có nghe em Thủy nói chuyện xây cất trường học chi đó... Nhưng em nói hồng rành.

Sau khi nghe Hùng và Uyên trình bày cặn kẽ mọi chuyện, ba má Thủy tươi cười nói :

- Dạ vợ chồng tôi tuy quê mùa dốt nát, nhưng cũng muốn kiếm năm ba chữ cho con cái. Vì vậy cái việc góp công xây trường tui tui không tiếc. Nhà tui thì nghèo, vườn tược không bao nhiêu, chắc tui chỉ góp được mấy ngày công với lại bện tranh lợp mái thôi...

Uyên mừng rỡ :

- Dạ, như vậy thì quý hóa quá còn chi nữa. Chúng tôi chỉ trông mong mỗi phụ huynh giúp cho một tay. Xóm mình nghèo, lại xa tỉnh, xa quận... đường sá di chuyển khó khăn, cho nên mình cũng không mong có trường lớp to lớn đẹp đẽ mà chỉ mong chắc chắn, lành lặn để đỡ gió, che mưa, tránh tai nạn khi giông bão. Để chúng tôi ghi tên hai bác vô sổ...

- Thôi, tui tui có chút công mà ghi làm chi thầy, cô... Có nhiều mới...

Hùng cười nói :

- Bác yên tâm, cháu ghi là để phân công và kiểm điểm tài lực cho mình bạch...

Từ giã ba má Thủy, Hùng và Uyên sang nhà một đứa học trò khác...

Sau hơn hai tiếng đồng hồ, Uyên đi được gần hai mươi nhà. Phần lớn đều đồng ý và giúp Uyên trong công tác tự lực lập, chống lại trường học. Có một vài phụ huynh tỏ ý không bằng lòng và bỏ mặc, thứ nhất là vì con họ học lớp cuối của trường và chắc chắn họ không muốn con họ học lên tiếp tục, bởi tương lai đối với họ quá xa vời. Cái cày, cái cuốc, thừa ruộng con trâu là gần gũi và thiết thực nhất. Thêm năm ba chữ cũng bằng không.

Họ lý luận với Uyên, với Hùng về sự cần ích của ngôi trường, so với sự cần ích của đời sống thực tế. Đôi lúc họ tỏ vẻ nghi ngờ thiện chí của Hùng và Uyên. Nhưng tựu trung sau sự giải thích, nài nỉ của Uyên và Hùng, họ cũng hứa hẹn sẽ giúp đỡ một công.

Trên đường về Uyên thấy mình phấn khởi hơn lên. Nàng nói trong niềm vui và hy vọng :

- Anh Hùng à, Uyên đã thấy trước mắt dạng ngôi trường mới rồi. Từ đây chắc Uyên không còn thấp thỏm

lo âu ngày bão, ngày mưa nữa. Nói thiệt với anh chớ mùa đông này, ngày mô mà gió to một chút là đổ Uyên ngủ được, chỉ sợ có bão thì chết...

- Bão à... nghe nói khoảng thời gian này miền Trung lắm bão lắm...

- Thì đấy... Có một lần Uyên chứng kiến một ngôi nhà tôn đã sụp xuống chôn cả gia đình. Mà đâu có ai dám chạy ra cứu. Bão to quá. Tôn bay sàn sạt. Ai vô có đi ra ngoài dám bị phát đứt đầu lắm... Dễ sợ. Nhớ lại Uyên còn rùng mình...

Nhưng Hùng không lạc quan quá như Uyên. Chàng trầm ngâm một giây lát rồi nói với Uyên :

- Tôi nghĩ mình còn nhiều trở ngại khác trong việc sửa trường này lắm. Thứ nhất là mình làm việc trong khi Hiệu Trưởng chưa cho phép. Thứ hai là các giáo viên đồng nghiệp ít ủng hộ mình... Tôi ngại họ vì tự ái có thể gây ra những khó khăn cho công việc đang xúc tiến.

Uyên cười, giọng thách thức :

- Tôi chắc là họ không làm chi nổi mình đâu. Nhất định là mình thắng mà. Chính nghĩa về tay ta.

Uyên bật cười vui vẻ. Hùng cười theo nhưng lòng chàng không như Uyên nghĩ. Chàng nghĩ đến những

khó khăn sẽ phải đối phó. Những vấn đề gai góc khác được đặt ra. Tuy nhiên, tiếng cười của Uyên trong quá. Ý tưởng của Uyên sạch quá. Và nhất là niềm hy vọng của Uyên to lớn quá, Hùng không thể không bị cuốn hút vào. Chàng phác họa với Uyên cách thức sửa chữa lớp học và cách làm thế nào để học trò không bị mất nhiều buổi học. Uyên nói cười như một con sơn ca. Buổi tối vắng lặng. Ánh sáng trắng của vầng trăng khuyết soi lờ mờ lối đi. Bỗng dưng Hùng nghe lòng mình ảm lại. Chàng bỏ ngang câu chuyện, xoay qua chuyện riêng của mỗi người. Và hình như Uyên cũng tò mò thích nghe, thích biết cuộc sống của Hùng. Nàng im lặng, trang nghiêm lắng tai, không còn cái vui tươi náo nức như hồi nãy...

Mãi đến khi lên giường, vùi mình trong chăn ấm, Uyên còn vẫn vương những lời nói của Hùng. Chàng đã nói với Uyên lý do tại sao chàng mong muốn có một lớp học khang trang cho học trò. Lý do bắt nguồn từ cuộc sống khổ sở từ bé. Gia đình chàng di cư vào Nam lúc Hùng mới lên 8 tuổi. Ra đi với hai bàn tay trắng, gia đình Hùng phải sống nhờ vào số tiền trợ giúp của chính phủ. Từ trại định cư này đến trại định cư khác, cuộc sống đã đưa đẩy một đứa bé mới bập bẹ vỡ lòng vào những trường học nghèo nàn của những thôn xóm nghèo nàn. Lớp không ra lớp, thầy không ra thầy. Năm ba túp lều che tạm. Ngày nắng, ngày mưa, thầy có, thầy

không, sự học của Hùng do đó, bị đình trệ và nhất là không đến nơi đến chốn. Hùng cũng lên lớp, cũng lớp nhì lớp nhất như ai. Nhưng khi bắt đầu thi cử, khi phải đo sức học với những đứa bé tốt phúc khác, Hùng mới thấy mình bị thiệt thòi, mới thấy những ngày tháng của mình đã trôi đi một cách vô ích. Và hậu quả cuối cùng là Hùng không giựt nổi mảnh bằng toàn phần để vào đại học, làm nên danh phận. Đó là không nói đến cái chức vị bây giờ của Hùng là do sự cố gắng khùng khiếp của chàng. Hùng nói :

- Tôi thù ghét những lớp học dạy cho có. Những lớp học mà trong đó thầy giáo, cô giáo xem học trò, xem việc dạy là một phương tiện để kiếm tiền. Làm cho có để cuối tháng lãnh lương. Chứ không bao giờ nghĩ là mình sẽ làm gì cho những đầu óc ngây thơ đó. Óc của những đứa bé này đang mở rộng cửa. Người thầy đi qua, trước sau gì cũng phải đi qua, thế mà đáng lẽ ra phải bỏ vào cánh cửa mở những điều hay ích, thì trái lại, họ vung tay trống rỗng, bình thản... Tôi ghét thậm tệ...

Chàng nói tiếp :

- Đành rằng tôi không phủ nhận sự làm việc là để kiếm tiền sinh sống. Nhưng đồng thời cũng phải ý thức bổn phận và trách nhiệm của mình. Phải làm cho xứng cho tròn với đồng bạc mình nắm trên tay. Tôi cho là cứ

nhìn cách thức làm việc của mỗi người thì sẽ đoán được tư cách của người đó. Làm việc là biểu lộ tư cách của mình...

Những lời chân tình của Hùng đã ám ảnh Uyên như những ngôn từ êm dịu nhất. Những ngày đầu gặp Hùng, Uyên chỉ mẩn. Nhưng bây giờ thì Uyên kính. Kính mẩn. Hai chữ đó như một tia chớp lòe trong trí tưởng, Uyên nhắm mắt lại. Nàng ôm chặt chiếc gối nhỏ vào lòng. Và cơn mơ đến là nụ cười tươi đẹp của Hùng bên ánh mắt vừa nghiêm nghị vừa bao dung.

Những ngày vận động phụ huynh học sinh trường tiểu học Hải Lăng đóng góp vào việc sửa chữa trường ốc đã kết thúc. Hùng và Uyên kiểm điểm lại kết quả thu hoạch được. Những đồng bào ở đây người thì góp tre, người góp cột, người cho tranh và một số đồng đã dành một ngày công để dựng lớp. Sự thành công ngoài mức tưởng tượng đã làm Hùng và Uyên phấn khởi. Cả hai chỉ chờ ngày chủ nhật đến để bắt tay vào việc.

Đứng trước cửa văn phòng để chờ giờ vào họp, Uyên xem lại bảng kế hoạch để lát nữa mình trình bày với ông Hiệu Trưởng. Hùng nhắc Uyên :

- Tí nữa, cô nhớ đọc rõ ràng kết quả mình thu được của dân chúng kéo họ lại bắt bí mình.

- Kết quả này là một điều đáng mừng chứ anh.

- Thì đành là vậy, nhưng mình phải đành hoàng. Đụng vô chuyện vật liệu tiền nong là có lắm người xoi mói lắm đó...

Uyên cười tự tin :

- Vâng, nhưng phần thuyết phục là ở anh đó nghe.

Mọi người đã lục tục vào chỗ ngồi. Không biết Sĩ đã nói gì với mọi người mà tất cả giáo viên đều tỏ vẻ lạnh nhạt. Tiếng thầy giáo Lang phàn nàn :

- Bà xã tôi đau quá mà tôi cũng phải đi họp, phải ở nhà thì nấu được cho bà nồi cháo rồi.

Tiếng cô giáo Liên họa theo :

- Tui thấy khó chịu trong người, đầu xây xẩm, nhưng bắt đi thì đi chứ...

Ông Hiệu dắt chiếc xe đạp lộc cộc đến. Mọi người đứng dậy. Uyên và Hùng thông thả vào chỗ của mình. Chỉ có bà giáo Tân vắng mặt vì đi sinh. Ông Hiệu liếc mắt nhìn Hùng với Uyên trước khi mở lời khai mạc buổi họp thường lệ.

Lại có tiếng thì thầm nho nhỏ của thầy giáo Sĩ :

- Lại chuyện trường... âm mưu...

Hùng quắc mắt nhìn Sĩ. Chàng đứng lên trình bày công việc của mình cùng kế hoạch làm trường. Hùng nói :

- Như vậy, chúng tôi đã lo giúp cho nhà trường về phần tinh thần và vật chất. Các phụ huynh thì hoan hô công việc tụi tui làm trường. Họ hứa sẽ góp công, góp của. Chúng ta chỉ chờ ngày bắt tay vào việc. Chúng tôi chỉ xin các anh các chị, cùng ông Hiệu Trưởng góp công đôn đốc và giữ trật tự chung trong ngày làm việc. Sau đây cô Uyên sẽ trình bày cùng các bạn bảng ghi tên và vật liệu làm trường mà chúng tôi đã xin được.

Uyên đứng lên đọc tên hàng trăm phụ huynh ở khắp thôn xóm, nhất là xóm gần trường. Bảng tổng kết phân minh làm cho mọi người im lặng mấy phút. Họ bị hấp dẫn bởi công việc làm của Uyên và Hùng, nhưng đồng thời một nỗi hổ thẹn ăn mạch trong lòng.

- Xin ông Hiệu cho tôi được phát biểu ý kiến...

Thầy giáo Sĩ lên tiếng :

- Thừa các anh chị đồng nghiệp... Chúng tôi đồng ý là công việc làm của chị Uyên và anh Hùng có kết quả

và có ý hướng tốt đẹp. Nhưng chúng tôi có vài thắc mắc mong hai bạn giải đáp.

Uyên cau mày nhìn Sĩ chờ đợi. Một nụ cười thích chí thoáng nhẹ lên môi Sĩ và Sĩ nói tiếp :

- Thắc mắc thứ nhất của tôi là tại sao các anh chị đi làm cái công việc quyen góp đó mà không cho chúng tôi biết. Chị Uyên, anh Hùng làm như đó là chuyện riêng của anh chị. Dù sao chúng tôi cũng là giáo viên trong trường. Các anh chị không lý gì đến chúng tôi, ngay cả đến ông Hiệu cũng không biết anh chị đi góp công góp của. Thử hỏi làm sao chúng tôi không áy náy, không có cảm giác bị khinh thường, bị coi rẻ...

Thắc mắc thứ hai nảy sinh từ sự sốt sắng quá cao độ của anh chị. Từ đó chúng tôi tự hỏi anh chị có âm mưu gì trong việc làm đó, và phụ huynh có bị cưỡng ép phải đóng góp...

Uyên giận đến tái cả người, không dẫn được. Cũng may tiếng vô liêm sỉ vừa tràn ra ở đầu lưỡi đã ngậm kín lại. Uyên trả lời giọng run run :

- Tôi không ngờ anh Sĩ lại có thể thắc mắc như vậy. Thiết tình ai cũng biết là chúng tôi đã lưu tâm đến vấn đề này bao nhiêu lâu rồi. Cũng bởi trên Ty không lý đến, bởi ông Hiệu, bởi các bạn không chịu xúc tiến,

giúp đỡ nên tôi phải nai lưng ra mà gánh lấy. Sổ sách phân minh, chứ...

Uyên ghen ngào không nói được nữa. Lòng tự ái bị tổn thương một cách khủng khiếp. Uyên muốn rũ xuống như một cành mềm. Mặt nàng tái đi, và người run rẩy. Có tiếng nói nhỏ :

- Có trời mà biết được hai người đó tính toán gì với nhau.

Có một bàn tay ấm áp bóp nhẹ tay Uyên, niềm an ủi vô hình giúp Uyên thêm can đảm. Nàng nhìn Hùng bằng đôi mắt biết ơn. Hùng đứng dậy với tiếng nói đanh thép :

- Tôi nghĩ là mọi người nên suy nghĩ kỹ trước khi nói, hoặc chỉ trích hoặc giúp ý kiến. Các bạn đừng nên vì tự ái, vì mặc cảm mà ngăn lối đi của những người khác. Thắc mắc thứ nhất của anh Sĩ không có chỗ đứng vì chuyện tự túc làm trường không phải buổi họp hôm nay mới đề cập tới. Chỉ có kế hoạch làm việc là không được thông báo thôi. Nhưng tôi thiết nghĩ cũng không muộn, bởi vì chúng tôi chưa bắt tay vào việc, đây chỉ mới bước đầu và chúng tôi tường trình với các bạn cùng ông Hiệu để cùng chung lo công việc.

Còn thắc mắc thứ hai, lẽ ra chúng tôi không cần trả lời cho anh Sĩ bởi vì câu hỏi đó là một xúc phạm nặng nề. Nhưng chắc ai cũng thấy công việc làm trong sạch của tôi và cô Uyên. Sổ sách rành rành. Vả lại chúng tôi chưa thu của ai lấy một gốc tre, một sợi lạt. Công việc đó, các bạn sẽ giúp tôi. Không tin, các bạn có thể kiểm chứng ở các phụ huynh học sinh.

Hùng ngồi xuống, trong lúc các giáo viên xì xào bàn tán. Uyên như không còn thiết đến nói năng gì nữa, nàng mặc cho Hùng day trở. Chưa có cơn lốc nào phũ phàng cho bằng. Tuy cứng rắn, nhưng bề gì Uyên cũng mới ra trường và nhất là quá trẻ. Uyên thấy mình có lý tưởng, nàng bắt tay thực hiện lý tưởng trong sạch của mình, nhưng nàng không đề phòng những cú quật ngã ở đời.

- Với tư cách là Hiệu Trưởng, tôi thành thật khen việc làm của thầy Hùng và cô Uyên. Nhưng như tôi đã nói, công việc làm nào cũng phải có quy luật của nó. Phải có thủ tục hành chánh đàng hoàng. Việc sửa trường, tôi đã bao lần nhắc nhở là chờ trên Ty giải quyết, ấy thế mà anh Hùng và cô Uyên cứ xúc tiến một mình. Rủi trên Ty hỏi, tôi biết ăn nói làm sao đây ?

Sĩ hòa theo :

- Ông Hiệu nói đúng, như vậy trên họ sẽ cho là mình

qua mặt họ. Họ có thể đẩy mình đi nhiệm sở khác khổn nạn hơn nữa.

Thầy giáo Nhơn tiếp lời :

- Chúng tôi chưa chuẩn bị cho công việc nên tôi sợ sẽ có những điều tắc trách xảy đến. Lúc đó hối cũng không kịp...

Ông Hiệu đập nhẹ cái tẩu thuốc lên bàn. Ông nhắc giọng kính ra khỏi mắt, quyết định :

- Tôi đề nghị là các bạn để sáng kiến đó sang đến hè. Lúc ấy chắc Ty họ sẽ có thái độ. Để tôi lên trình bày mọi việc. Với lại lúc ấy rảnh rang.

Uyên không đợi cho ông Hiệu dứt lời, nàng nói thẳng:

- Tôi nghĩ là ông Hiệu và các anh chị trốn tránh công việc. Tôi về dạy ở đây đã gần hai niên khóa, học sinh ở đây chờ đợi trường ốc lạnh lặn cũng đã hai năm rồi. Càng ngày tình trạng trường càng tồi tệ. Mái xiêu, mái dột. Rửa mà trên đã làm gì cho học trò đâu. Chờ, chờ, cái điệp khúc ấy tôi nghe lâu lắm rồi. Còn để đến hè. Lúc bấy giờ ai về nhà nấy rồi ai sẽ làm việc đây. Hơn nữa nhằm vụ mùa, đâu còn ai rảnh rỗi để góp công góp của.

Hùng cũng nói, giọng đanh thép :

- Công việc là công việc. Chúng ta không xây lại trường, không dời đi nơi khác, mà chỉ sửa chữa lại lớp học thôi. Thiết nghĩ đó là phạm vi và bổn phận của trường, không ai có thể trách chúng ta được. Bây giờ nhằm lúc nắng ráo và có sẵn nhân lực, vật lực tại sao chúng ta không bắt tay...

Ông Hiệu vót vát :

- Nhưng...

Hùng đập mạnh tay lên bàn :

- Không nhưng gì cả. Nếu ông Hiệu không làm, chúng tôi làm. Còn các vị giáo viên : Ai sẽ giúp chúng tôi một tay ?

Hùng nhìn quanh một vòng. Mọi người đều im lặng. Sĩ liếc nhìn ông Hiệu. Cô Liên vò nát chiếc khăn tay, thầy giáo Mạnh sửa lại cái gọng kính, thầy Nhơn loay hoay mép cuốn sách, thầy Lang cúi nhìn mặt bàn. Hùng nói thêm :

- Đó là bổn phận của mọi người. Chúng ta cố sẽ không phí vào thì giờ nghỉ ngơi. Mọi người không mệt nhọc gì cho lắm, chỉ trông coi các em và kiểm điểm vật liệu... Chẳng lẽ không có ai hy sinh một chút ít thì giờ để khỏi bị ướt vì mưa bão hay sao ?

Uyên nhìn quanh. Thầy Mạnh đeo cặp kính cận lên mắt rồi nhìn Hùng nói :

- Thôi được, tôi sẽ giúp anh một tay. Nhưng nhất định không lâu quá một ngày đâu nghe.

Uyên mỉm cười nhìn Hùng. Hùng gật đầu nói :

- Có rất nhiều phụ huynh góp công nên chắc chắn sẽ xong việc trong ngày chủ nhật tới.

Thầy Mạnh lên tiếng :

- Thôi, các bạn mỗi người một tay.

Thầy Nhơn bắt đắc dĩ phải gật đầu :

- Tôi sẽ đến, nhưng không biết có giúp được chi không đây.

Cô Liên nói :

- Nếu tôi không bị nhức đầu, tôi sẽ đi.

Uyên cười :

- Chắc chắn chị sẽ hết ngay bệnh nhức đầu.

Ông Hiệu Trưởng cổ nói chen :

- Tôi sẽ không can dự vô công việc của mấy người, nhưng tôi cũng không ngăn cản...

Hùng xoa tay mừng rỡ :

- Chúng ta sẽ họp với các phụ huynh học sinh vào chiều thứ bảy tới. Mong các anh chị đi đông đủ. Tôi tin chắc là khi chúng ta gặp họ, lòng chúng ta sẽ không còn nghi hoặc gì nữa. Họ vui mừng thật sự khi nghe tin con em sắp có chỗ học đàng hoàng chắc chắn...

Mọi người ra về, trong lòng họ có lẽ không được vui lắm. Ai nấy đều vội vã, chỉ vài tiếng chào nôi lên rồi im vắng, tản mát. Uyên và Hùng là hai người vui tươi nhất. Khép chặt cánh cửa phòng giáo viên, Hùng đưa Uyên về nhà. Có tiếng sáo vi vu ở nơi xa vọng đến khi rõ ràng khi mất hút. Gió chiều thì thảo ở những cành lá trên cao. Uyên ngắm lần nữa những cửa lớp ọp ẹp, những mái tranh đổi màu bùn nhem nhuốc xốc xếch. Nàng nói với Hùng, lòng chứa chan hy vọng :

- Uyên không ngờ anh thuyết phục được họ. Thiệt là may. Chắc tuần sau, học trò có chỗ học rồi.

Hùng lắc đầu nhẹ :

- Tuy vậy chúng ta cũng nên dè chừng. Bởi vì đa số mấy ông bà đó đều nhận lời vì tự ái, vì xấu hổ hơn là vì lòng trách nhiệm và bổn phận thật sự.

Uyên lạc quan :

- Mặc họ, miễn là họ giúp mình một tay. Tôi chỉ ghét anh chàng Sĩ. Thù dai bày điều nói bậy.

- Lạ thật, tên ấy có vẻ ghét tôi thậm tệ.

Hùng nói xong, liếc nhìn Uyên. Uyên vẫn vô tình, nàng mãi nghĩ đến những công việc sắp tới...

CHƯƠNG III

Buổi sáng Chủ nhật.

Uyên cùng Hùng đã có mặt tại sân trường từ sáng tinh mơ. Làng xóm như rộn lên bởi những ánh đèn thấp sớm. Trên những lối cỏ ướt, lác đác những bước chân nhỏ nhắn, ngái ngủ của những chú bé học trò. Chúng tươi vui, hăng hái như chưa bao giờ được hăng hái. Lần đầu tiên, chúng được giao phó cho một trách vụ quan trọng và thực tế. Chúng không biết công việc như thế nào bởi nếu có đập phá cả trường học mà dựng lại thì chúng vẫn làm xong như thường. Những bàn tay non và rắn chắc đó phần đông cũng đã hơn một lần dựng cột, lợp nhà. Vì vậy, hôm nay chúng đến trường không một chút ngại ngần. Đó là những người khách thứ nhất của Uyên và Hùng. Sau đó, các vị giáo viên mới lục đục đến, người đầu tiên là thầy Mạnh... Uyên và Hùng tập trung học sinh lại một phía sân trường để chờ dân chúng đem vật liệu đến. Chiều hôm qua, sau giờ đồng áng, họ đã sẵn sàng tre, tranh, lạt, giờ đây họ đem đến là bắt tay vào việc. Giữa khi chờ đợi, mọi người đều ngồi xuống sân khao khao hội chuyện.

Mặt trời ửng hồng ở chân trời. Sương hạ thấp xuống la đà trên ngọn cỏ. Trời quang đãng. Trên cao, vàng trắng sớm còn nhạt trên nền trời xanh biếc.

- A... A hoan hô...

Tụi học trò reo vang. Uyên đang cầm cúi trên sỏ tay, vội ngẩng lên. Đằng kia, một phụ huynh đã mang lười riu, đục, cưa đến. Chiếc nón lá nách ngang người vòng thêm một bó lạt. Hùng chạy vội ra đón. Cô Liên rút sỏ ra ghi tên và kiểm kê vật liệu...

Uyên và Hùng cười tươi. Kết quả đầu tiên làm Uyên phấn khởi. Nàng chờ đợi. Hùng chờ đợi. Học sinh chờ đợi. Dần dần mọi người đến càng lúc càng đông. Vật liệu, tre nứa lẫn lộn tiếng cười tiếng nói. Các học sinh bảy giờ mới được phép tủa vào lớp học khiêng bàn khiêng ghế ra sân, như một đàn ong vỡ tổ. Bầu không khí buổi sáng bị khua động tung bùng. Uyên riu rít lảng xảng, giúp chỗ này một tay, giúp em kia khiêng cái ghế. Nàng quên mất lời nói và ánh mắt hăm dọa bức tức của Sĩ.

- Thưa cô, có người ở trên quận muốn gặp cô...

Uyên quay lại. Đưa học trò chỉ ra cổng. Uyên vẫn không thấy gì. Nàng bước ra. Mọi con mắt tủa nhìn Uyên. Một học sinh, năm học sinh. Một nhóm, rồi nhóm kia. Và tất cả hoạt động bỗng ngưng lại. Hùng đứng đầu sân cũng ngạc nhiên nhìn tìm kiếm. Thấy Uyên hướng về phía cổng, Hùng chạy vội theo. Nhiều tiếng lao xao, và im bật. Có vị phụ huynh đã nhận ra đó là người ở

quận. Họ lễ phép chào Uyên ; Uyên nóng nảy :

- Các ông đến tìm tôi có việc gì ?

Người lớn tuổi nhất nhỏ nhẹ xin lỗi Uyên, móc trong cái cặp hồ sơ ra một tờ giấy có đóng dấu đỏ rồi bảo Uyên :

- Cô là Thái thị Phương Uyên. Chúng tôi có lệnh đòi cô cùng các giáo viên ở đây lên quận.

Vừa lúc đó Hùng trở tới cùng các giáo viên khác. Họ xúm quanh đọc tài liệu.

Thầy Mạnh kêu lên trước tiên :

- Chúng tôi có làm gì bất hợp pháp đâu mà các ông đòi ?

Người kia lắc đầu :

- Chúng tôi không biết. Đây là lệnh trên.

Uyên cao giọng :

- Như các ông thấy đó, chúng tôi đang dở dang công việc. Công tác làm trường của chúng tôi chỉ mới bắt đầu. Nếu chúng tôi đi, ai ở lại coi sóc công việc ?

Người kia gật gù :

- Làm trường. Sao lạ kia... Đây là lệnh gấp. Cả công việc kia xin cô đình hoãn cho, chờ trên quận giải quyết.

Hùng kêu lên :

- Chúng tôi tốn bao nhiêu công lao mới được như ngày nay, làm sao chúng tôi dừng lại nửa chừng được? Vả lại hôm nay là ngày chủ nhật... Các ông không có quyền.

Người kia cười nhạt :

- Nếu vậy xin ông và cô cho coi giấy phép được tụ tập người ở đây.

Uyên lúng túng :

- Tôi không có... Tôi thiết tưởng đây là công tác xã hội phạm vi nhà trường.

- Cô cho xem giấy phép của ông Hiệu Trưởng.

- Chúng tôi có một phiên họp, và ông Hiệu Trưởng đã đồng ý.

Thầy Nhơn xen vào :

- Chính ông Hiệu Trưởng cho phép. Vả lại đây là công việc nội bộ của trường chúng tôi.

Người kia mỉm cười :

- Thiệt tình tôi chỉ làm theo chỉ thị của ông Quận. Nhưng nếu các ông đưa lý lẽ thì tôi tạm xin nói rõ là nếu các ông xem như là một công tác không đáng kể ở nhà trường thì phải có giấy phép của ông Hiệu Trưởng và nhất là chỉ lẩn quẩn trong phạm vi học sinh chứ không được lôi kéo cả dân chúng...

- Nhưng dân chúng là phụ huynh học sinh. Họ đến mà không chịu một áp lực nào...

- Thì tôi đã nói, phụ huynh là dân chúng xã ấp. Một số người đông tụ tập như vậy là phải có giấy phép. Không phải tôi làm khó dễ chi, nhưng đó là luật. Các ông bà chịu phiền. Đây là vấn đề an ninh quan trọng chứ không phải chuyện chơi. Làng ấp ở những nơi xa xôi như đây phải chịu sự kiểm soát chu đáo.

Uyên đưa mắt nhìn Hùng. Chàng lắc đầu chắc lưỡi :

- Tại mình tắc trách quá...Cứ nghĩ là làm việc đảng hoàng thì không ngại gì hết. Bây giờ mới biết...

Thầy Mạnh cũng lắc đầu :

- Tui lớn đầu mà cũng không nhớ mấy thứ thủ tục hành chánh đó... Bây giờ mệt rồi đây...

Những phụ huynh học sinh nhìn thấy hết, họ sợ hãi, không hiểu chuyện gì đã xảy ra. Họ chờ đợi đám giáo viên cho biết mọi sự. Người kia giục :

- Chuyện mời các thầy không đơn giản như vậy đâu, hình như có dính líu gì đến vấn đề an ninh...

Hùng, Uyên, mọi người đều giật nảy mình. Uyên than thầm :

- Họa mô đến mà cứ nhè lúc mình có công chuyện là đến.

Nàng đưa mắt nhìn quanh một vòng. Từ khuôn mặt lo âu của các em học sinh đến những đôi mắt băn khoăn của các phụ huynh. Uyên nhìn những đồng tre, nứa, lạt, búa rìu, cưa, gỗ nằm co ro tro trên một cách buồn phiền. Bỗng dưng Uyên thấy mình như muốn mềm lả trong cơn chán nản đến cùng cực. Uyên đi thật nhanh đến chỗ mọi người đang đứng. Hùng cũng tắt tả bước theo, lôi kéo đằng sau những giáo viên và mấy người kia. Cơn uất nghẹn chặn ngang cổ họng. Gió mùa đông như lạnh tận xương tủy, làm đôi môi khô se trên cái miệng mím chặt. Uyên cố kềm hãm hai giòng lệ. Chờ, thấy Uyên không nói gì, Hùng thay nàng lên tiếng :

- Thưa các bác, việc làm của chúng ta hôm nay gặp một rủi ro bất ngờ nên đành hoãn lại. Nhà trường rất lấy

làm cảm ơn quý phụ huynh... và mong rằng không vì những rủi ro hôm nay mà ngôi trường không hoàn tất được... Nếu không có gì trở ngại, chắc tuần sau chúng ta tiếp tục. Bây giờ các em học sinh có thể giúp khiêng các vật liệu này cất ở chái hiên đằng kia đề phòng nắng mưa bất chợt...

- Chúng tôi tự làm được mà... Mấy thầy cô mắc việc chi cứ đi đi, tụi tui cứ việc lợp tranh dựng cột...

Những tiếng lao xao phụ họa nổi lên rầm rĩ. Người lớn tuổi khều tay Hùng nói nhỏ :

- Để họ tụ tập đông đảo rủi có chuyện chi mất công lắm... Thầy liệu liệu cho họ giải tán, khi mô có phép ở quận thì làm cũng không hề chi mà...

Hùng gật đầu, chàng nói :

- Cảm ơn các bác. Nhưng vì chuyện bất khả kháng... Chắc không lâu đâu... Các bác rón chờ...

Mọi người xầm xì bàn tán, rồi dần dần tản mác. Vài em học sinh rụt rè lảng vảng ở cạnh các thầy cô, nhưng cũng không dám hỏi han gì.

Từng bước chân bước ra khỏi cổng trường là từng bước đưa Uyên đến chỗ thất vọng. Nàng thần thờ bước theo chân những người của quận.

- Đừng buồn nữa Uyên. Tôi chắc là sẽ không có chuyện gì đâu. Chắc ai xấu miệng phao tin thất thiệt ở quận đó.

Uyên lắc đầu :

- Công lao của mọi người đổ sông đổ biển hết rồi anh Hùng ơi.

Hùng cố trấn an Uyên :

- Uyên chớ nói vậy. Còn nước còn tát chớ. Người ta hơn nhau ở lòng can đảm, chí nhẫn nại và thật tâm muốn làm việc. Mới khó khăn một tí mà Uyên đã chán rồi ư ?

Uyên gật gật đầu :

- Uyên cố gắng...

Chiếc xe lam dừng lại ở cổng vào. Dinh quận ẩn lấp bên trong sau những hàng rào dày bít. Hàng rào được nới rộng dành chỗ cho chiếc xe từ từ vào. Không bao nhau, mọi người đều yên lặng. Hùng rút ở túi quần ra bao thuốc lá, rút một điếu, rồi đánh diêm châm thuốc. Thầy Mạnh cũng vậy... Cô Liên ngồi rầu rĩ, mặt xanh tái vì lo âu. Thầy Nhon trầm ngâm với hai bàn tay thỉnh thoảng bóp vào nhau kêu lắc cắc.

Cả 6 người được đưa vào văn phòng quận. Uyên và Hùng được kêu vào trước nhất.

Ông Quận Trưởng còn trẻ. Ông lên tiếng trước :

- Chúng tôi được một thư nặc danh gửi đến cho hay các giáo viên trường tiểu học cộng đồng Hải Lăng đang âm mưu một điều gì không rõ, nhưng chắc chắn làm hại đến an ninh của xã ấp. Chúng tôi đã được báo cáo về công việc làm của các cô và các thầy, nhưng ngặt vì các cô thầy không chịu thông báo cho chúng tôi biết trước, nên với những dè dặt thường lệ, nhất là ở những quận xa xôi như ở đây, chúng tôi đành mời các cô các thầy để biết thêm vài chi tiết và tạm thời giải tán cuộc họp mặt đông người ở trường Hải Lăng...

Sau thủ tục lấy cung thường lệ, Hùng trình bày cặn kẽ mọi chuyện cho ông Quận Trưởng nghe. Chàng khẳng định công việc của chàng và Uyên cùng các giáo viên trường Hải Lăng là hợp pháp và hợp lý, vả lại, không ai hưởng lợi riêng mà chỉ có lợi ích chung của toàn thể con em ở trong xã ấp.

Ông Quận Trưởng gật đầu đồng ý với Hùng. Nhưng ông cũng khuyến cáo Hùng và Uyên nên xong xuôi sơ suất phần thủ tục hành chánh, đừng vô ý tạo những sơ hở lớn lao để những kẻ ghen ghét có thể lợi dụng cơ hội, phao vu và ngăn trở công việc. Trước khi ra về,

Uyên hỏi ông Quận Trưởng :

- Thưa ông Quận, ông có thể cho tôi xem lá thư nặc danh tố cáo chúng tôi...

Ông Quận Trưởng cười :

- Thôi cô ạ. Bồn phận của chúng tôi là giữ kín những lá thư nặc danh hoặc những người báo cáo tin tức. Đồng thời chúng tôi cũng có bồn phận phải điều tra và làm sáng tỏ một cách đích xác những tin tức đó...

Biết không thể làm gì được, Uyên hậm hực ra về. Chiếc xe lam của quận đỗ mọi người ở sân trường.

Các giáo viên khác bỏ ra về ngay, chỉ còn Hùng và Uyên. Ngôi trường trở nên hoang vắng. Dưới ánh nắng ban trưa, những cây tre ánh màu lục mát tươi nằm im lìm. Hai giọt nước mắt Uyên bây giờ mới trào ra khỏi mắt. Nàng vừa giận vừa tức.

- Thôi Uyên ạ, tuần sau mình tiếp tục. Chẳng có gì khó khăn hết.

Uyên ngừng lên. Nàng nhìn những mái lớp xộc xệch, những tấm cửa ngã xiêu cười buồn :

- Làm sao có thể tụ họp các phụ huynh lại được. Họ sợ, họ ngại... Không biết kẻ nào đã hèn nhát đến độ đó...

- Hãy cố lên Uyên ạ...

- Chắc Uyên không chịu nổi quá anh Hùng à...

Bàn tay ấm của Hùng đặt lên tay Uyên. Ánh mắt chàng trìu mến như an ủi, như khuyến khích :

- Tôi sẽ giúp Uyên. Uyên đừng lo. Thế nào lớp cũng sửa xong. Thế nào học trò của Uyên cũng không phải cắt tóc lá chuối để che mái nhà. Tin tôi đi. Uyên...

Uyên nhìn Hùng. Gương mặt chàng sáng rõ và cương quyết. Uyên như được thắp bởi một niềm thương yêu, nằng lầy lại đôi chút hăng hái.

- Thế là ngày mai mình lại phải đi năn nỉ từng nhà một... Trời ơi, đôi chun muốn sụm luôn.

Hùng và Uyên nhìn nhau mỉm cười.

Nhưng ngày mai không phải là ngày hôm nay. Những cơn gió bắt đầu trở lạnh. Những đợt mưa bắt đầu lay phay.

Buổi sáng sớm, trước khi đi dạy, Uyên ra sân nhìn trời lo ngại. Mây mù mịt, Uyên nhón chân cố tìm mảng chân trời đông một chút nắng hồng và trời xanh. Thế nhưng mặt trời như đi vắng, chỉ có những đợt sương mù che màn trên lá trên cây. Tiếng bà Năm trong nhà vọng ra :

- Tiết đông chí đó mà. Chắc khoảng đến trưa sương tan thì có nắng. Mù trời điệu này là nắng dữ dằn.

Uyên hơi hơi hy vọng. Nàng sửa soạn sách vở để đi dạy. Sáng rồi trưa. Sương mù có tan thật nhưng nắng thì không thấy đâu. Trời vẫn mưa nhỏ và gió lạnh hơn. Buổi trưa khi Uyên về đến nhà, dùng xong cơm thì trời bắt đầu mưa lớn. Thế là hết hy vọng đi xóm. Đến chiều tối mưa vẫn không ngớt, vẫn một nhịp độ. Chiếc máy phát thanh hết pin từ ngày hôm qua, Uyên quẳng nó vào một góc. Nàng chờ Hùng đến. Nhưng Hùng chỉ ghé qua một chút xiu cho biết là không đi nổi, chàng tiên đoán ngày mai sẽ hết mưa, tiên đoán một cách chắc chắn. Uyên yên lòng ngủ sớm.

Quả thật sáng hôm sau thì trời ngớt mưa hẳn. Chỉ còn những đám mây mù ở trên trời thì vẫn dai dẳng không chịu tan biến. Gió lồng lộng trên những lá chuối xào xạc. Nhìn những cây sấu đông trơ trụi, điểm xuyết vài cành lá vàng và những chùm trái chín muộn lấm tẩm vàng, Uyên tưởng chừng như mùa thu đang độ. Uyên vào lớp giữa lúc thăng Hãn, thăng Sinh đang loay hoay với mấy bẹ chuối tươi. Chúng phân bua với nàng :

- Để rùi có mưa thì đỡ dột cô.

Con Tâm nhìn nàng rụt rè hỏi :

- Thừa cô khi mô thì sửa trường lại...

- Chắc chủ nhật tới.

Uyên ra một đề luận bình giảng đề chúng làm. Nàng uể oải lười biếng một cách lạ kỳ.

Trời lại đổ mưa. Lần này mưa to kèm cả gió lớn. Tấm cửa lạch đã bung ra, Uyên sai học trò lấy một cái bàn chặn lại cho đỡ tạt. Mảng lá chuối chỉ chịu đựng được một lúc. Mái tranh bị hất tung bởi gió tạo nên những chỗ dột lớn. Học trò chạy như vịt. Bài luận làm dở dang. Chúng di cư sách vở, kéo bàn kéo ghế soàn soạt. Uyên đi qua đi lại. Bàn của nàng cũng bị mấy chỗ dột nhỏ, nước tí tách rơi xuống mặt bàn bắn tung tóe những giọt li ti. Chiếc áo ấm bằng len của Uyên đã long lanh một màn nước.

Gió thổi mỗi lúc mỗi mạnh. Cả lớp học như chuyển mình. Tiếng kèo tre rít lên dễ sợ. Học trò ồn ào xôn xáo. Những lớp bên cũng vậy. Uyên nghe có tiếng la hét vì sợ của mấy đứa học trò nhỏ. Mấy tấm nẹp che cửa sổ sút ra rơi đi theo gió. Gió mưa thốc vào lớp từng hồi. Qua cửa sổ, Uyên nhìn thấy mấy bụi tre già quằn quại vẫy vẹo thân mình, khi vật xuống, khi vươn lên. Hàng rào chè tàu đằng sau nhà bác lao công đổ rạp xuống.

Trong giây phút không biết phải làm thế nào, Uyên đành ra hiệu cho học trò dồn hết về phía bảng đen là nơi tương đối còn tốt nhất. Con trai con gái chen nhau la chí chóa.

Rầm...

- Á...

Tranh nát vụn tơi tả. Thằng Hãn la lên :

- Cái càn bàn khô bị gãy cô...

Uyên bắt đầu lo sợ. Phải di học trò lên văn phòng. Ở đây nguy hiểm quá.

Uyên hét lên cố át tiếng gió, tiếng mưa :

- Sửa soạn... ai có áo mưa thì mặc vô... Men men theo hàng hiên mà chạy lên văn phòng nghe. Ở đây nguy hiểm lắm.

Học trò nhao nhao, rối loạn :

- Mưa gió quá cô.

- Em không có áo mưa cô...

- Còn sách vở cô...

- Làm sao chạy cô...

Àm... âm... Rằm...

Uyên nghe như một một thác nước gầm ghì trên đầu mình kèm theo cơn đau nhói ở tay, nhức buốt tận óc. Rồi Uyên không biết gì nữa. Nàng chìm trong cơn mê giữa những tiếng thét gào la khóc của hàng trăm cửa miệng...

Uyên tỉnh dậy trong căn phòng sực nức mùi ê-te. Những chiếc bóng trắng lay động chập chờn. Uyên cố nhớ lại những gì đã xảy ra, nhưng cánh tay bên phải bỗng nhức buốt đau đớn vô tả. Nàng rên lên khe khẽ và đầu óc thì đầy đặc như bị sương mù. Uyên cố chống tay ngồi dậy. Nhưng một bàn tay đã ấn nàng nằm xuống. Và Uyên lại mê đi.

Uyên mở mắt vào lúc đêm. Ánh đèn chiếu hiu hắt vàng đỏ. Uyên nói được tiếng nói đầu tiên :

- Cho tôi xin miếng nước...

- Được rồi, Uyên cứ nằm yên đó...

Uyên nhận ra tiếng nói của Hùng. Nàng cố day đầu nhìn, nhưng đầu cứng nhắc như đá đeo. Ly nước kê tận miệng, Uyên nhắm giọng một chút. Nàng tỉnh dần. Lúc bảy giờ Uyên mới chú ý đến một phần thân thể của

mình. Cánh tay phải bó băng trắng xóa. Uyên kêu lên :

- Tay tôi...

Nàng cố nhắc lên nhưng cánh tay không làm theo ý chí. Uyên thấy lạnh xương sống...

- Uyên đừng yên. Không sao đâu, bị gãy xương, bó bột vài tháng chứ không mất hẳn tay đâu mà sợ.

Uyên yên tâm. Nàng nhìn lên mái tôn để nhớ lại mọi việc.

- Tôi đã đánh điện cho hai bác rồi. Có lẽ khoảng mai hoặc một là bác lên. May quá, bão chỉ quét sơ ngang vùng này chớ kéo dài thì mất liên lạc...

Uyên cảm ơn Hùng :

- Cảm ơn anh... Bão hết rồi à ?

- Vâng, bão dứt rồi. Bây giờ chỉ còn mưa dầm thôi. Khoảng 10 giờ, chị Liên vô đây ngủ với cô. Y tá trưởng ở đây nói ngày mai cô có thể về nhà được rồi. Sáng sớm mai, tôi đến đón Uyên về.

Uyên chợt nhớ. Nàng hỏi dồn :

- Anh Hùng, còn học trò của Uyên có đứa nào bị gì không ?

Hùng ngần ngừ một giây rồi lắc đầu :

- Phần đông bị xây xát sơ sơ thôi... Một nhánh bàng rớt gãy đúng ngay vào lớp của Uyên. Chắc kèo yếu quá nên sụp xuống luôn. Uyên bị một cái cột đập vào tay. Chắc lúc đó Uyên đưa tay lên đỡ... Trời ơi, tôi đang dạy ở lớp thấy bão đã sợ rồi, thỉnh thoảng nghe ầm ầm như sấm nổ, rồi lại nghe tiếng la hét, túa ra... tưởng bị chôn sống hết rồi chứ...

- A, chị Uyên tỉnh rồi hả... Làm tại này lo muốn chết. Hồi chị mê tưởng chị chết rồi chứ. Rờ vô tim thấy còn đập mới thôi đó...

Uyên cười nhìn Liên vừa bước vào, áo mưa, mừng mền xóc xếch. Hùng quay sang nói với Liên :

- Bây giờ là giờ của chị, chị toàn quyền. Tôi về. Thầy Hiệu trưởng có cho mượn chiếc xe Solex cũng đỡ.

Uyên lo ngại :

- Tối quá, lại mưa, anh về có sao không ?

- Tôi không về xóm đâu, về thẳng bạn ngủ lại. Mới gặp nó hồi chiều, té ra nó làm y tá ở đây. Thôi tôi về cô Liên, cô Uyên...

CHƯƠNG IV

Cô ơi, trò Hãn chết rồi cô ơi...

- Hà... em nói sao... Tại rằng... ? ... ?

- Bữa lớp sụp đổ cô. Trò chẳng gãy tay gãy chun chi hết. Cứ nằm mê man...

- Sau tỉnh rồi chứ... Tỉnh nhưng về nhà một ngày thì chết. Thầy Hùng nói trò bị... bị...

- Ra huyết trong óc...

Uyên nghe như cả một bầu trời đổ sụp xuống. Thăng Hãn chết. Trước mắt Uyên thăng bé miệng lúc nào cũng cười, tay cầm bẹ chuối tươi hiển hiện. Tại sao vậy Hãn ? Ai cũng còn đó, mà sao chỉ có một mình em chết... Lỗi tại ai... Lỗi tại ai ? Nếu lớp học làm xong từ ngày chủ nhật thì đâu đến nỗi...

Nước mắt Uyên trào ra. Tụi học trò thấy cô giáo khóc chúng cũng mũi lòng. Mấy đứa con gái sùi sụt trước. Uyên kêu lên nho nhỏ trong cổ họng :

- Trời ơi... Phải chi cô làm lại lớp sớm...

- Thừa thầy...

Tiếng Hùng :

- Cái gì vậy...

Uyên kêu lên :

- Thằng Hãn chết rồi...

Hùng sững lại một giây, rồi gật đầu :

- Tôi có biết. Tôi cũng vừa ở đằng đó về đây, bà cụ khóc kể quá. Tội nghiệp, bà chỉ có một đứa...

Hùng day sang mấy đứa học trò đang xúm xít ở một góc.

- Thôi các em về cho cô giáo nghỉ. Thỉnh thoảng ghé lại thăm là quý...

Mấy đứa hè nhau chào Uyên và Hùng rồi ra về... Còn lại một mình hai người, Hùng nói :

- Giáo viên kỳ này được nghỉ dài hạn lắm. Lớp nào cũng toi tả, học chi được. Chờ trên Ty xuất quỹ về sửa trường...

Uyên lắc đầu :

- Còn chi nữa mà sửa. Học trò chết rồi.

Uyên bị dao động mạnh. Tâm hồn nàng có một bề mặt cứng rắn can đảm, nhưng bề trong lại như một lớp tơ nõn mỏng màng. Sự va chạm quá mạnh giữa người với người, giữa người với thiên nhiên là những điều Uyên không nghĩ đến, và vì vậy, Uyên không chịu đựng nổi.

- Đứng nhà ni rồi, tui có lên một lần...

Có tiếng xì xào bên ngoài. Hùng đứng lên... đồng lúc với Uyên cũng nhòe dậy...

- Anh Hai Uyên đó anh Hùng, anh mời vô dùm Uyên chút...

Hai người khách đã vô đến cửa. Uyên kêu lên :

- Anh Hải...

Người đàn ông trẻ có nét mặt hao hao giống Uyên bước tới.

- Té ra mày bị gãy tay... Rứa mà tao tưởng gãy chun chớ... Bữa ni đỡ chưa...

- Mạ mô anh Hải...

- Mạ không đi được. Xe cộ dễ sợ lắm... Tao đi với thằng Hạ đó...

Uyên ngẩng lên chào người bạn của anh mình...
Người bạn quen biết từ hồi Uyên còn ở trung học :

- Trông Uyên cứ như độc chi đại hiệp...

- Ủa mà sao mày khóc tèm lem vậy ?

Uyên không nói, nước mắt nàng ứa ra. Con uất tức được dịp nổi lên chặn ngang ngực. Hùng thay Uyên kể lại mọi việc đã xảy ra. Nghe xong, anh Hai Uyên chắc lưỡi :

- Thì ở nhà cứ nói với nó hoài. Biểu thôi nghỉ dạy về nhà rồi kiếm trường dạy tư cũng được. Xin nghỉ không lương đi. Chớ nó con gái... Đi dạy xa quá nhà cũng ngại lắm. Nó chẳng nghe...

Hạ đứng yên một lúc rồi đột ngột hỏi Uyên :

- Bây giờ chắc chịu bỏ đây đi về cho rồi chớ chi nữa.
Ở nhà phải vui hơn không ?

Uyên nói nhỏ :

- Để em coi thử.

Anh Hai cười nói với Uyên :

- Thằng Hạ nghe nói mày bị thương nó chạy như gà mắc ổ. Chẳng bù cái hồi còn sinh viên, cứ lựt lựt phát

ghét...

Hạ vung tay :

- Em mày mà mày cứ làm như em ruột tao không bằng...

Uyên cố nói một câu cho ra vẻ bình thường :

- Bộ anh coi như người dung nước lạnh hả...

- Trời cô này khó ghê... Chắc học trò chạy mất hết...

Hùng bỗng nhiên thấy mình lạc lõng trong bầu không khí gia đình này. Chàng nhìn Hạ và không hiểu vai trò của anh chàng này như thế nào trong gia đình Uyên. Bỗng dưng Hùng cảm thấy lòng mình buồn buồn một cách vô cớ. Chàng từ giã Uyên và anh nàng để đi về nhà. Sau lưng chàng, tiếng cười của Hạ xen lẫn những những câu hỏi về vết thương của Uyên như muốn đuổi theo chàng...

Thế là Uyên nhất định rời bỏ trường Hải Lăng. Những ngày nằm bệnh buồn bã, mặc dầu cạnh nàng luôn có anh, có Hạ. Một tuần qua, Uyên lần lữa suy nghĩ. Những lời « báo cáo » của học trò về ngôi trường làm Uyên chán nản. Việc có là còn trong mùa mưa, trường không được sửa sang lại và đóng cửa đến ra Tết. Ông Hiệu Trưởng

và những giáo viên vui mừng vì được một kỳ nghỉ dài.

Hùng từ hôm anh hai nàng xuống, không ghé lại Uyên thêm một lần nào nữa. Mẹ thằng Hãn có đến thăm Uyên, bà khóc kể với nàng về đứa con bạc số với những lời oán hận trời đất làm Uyên thêm xót ruột. Uyên chỉ ra khỏi nhà hai lần duy nhất. Một trong ngày lễ làm tuần cho thằng Hãn và một để nhìn lại ngôi trường tan hoang sau cơn bão. Từ bữa đó, Uyên ở lì mãi trong nhà.

Cơn bão đã đi qua, trời đất như nhuộm một màu tươi mới, nhưng lòng Uyên thì càng ngày càng chán nản. Luôn luôn lòng Uyên lúc nào cũng canh cánh mối hận về đứa học trò chết tức tưởi. Lý tưởng không còn là động cơ để nuôi Uyên tranh đấu lâu dài, bởi lý tưởng của Uyên đã sụp nát sau cơn bão dữ. Bây giờ lòng Uyên chỉ còn lại những cảnh khô gãy nát. Nàng âm thầm trong một mối buồn bã và chán ngán cùng cực. Rồi tất cả cũng bất lực. Rồi lý tưởng cũng đầu hàng.

- Lý tưởng của em đâu phải là lý tưởng của người ta. Đồng ý là em làm việc phải, nhưng vì em khác mọi người, nên mọi người đều chống đối em. Đời còn nhiều cái chua cay hơn nhiều nữa Uyên à. Cứ an phận sống như mọi người đi là hơn... Đừng mơ tưởng một cuộc cách mạng gì hết...

Anh Hải và Hạ nói với Uyên như vậy. Và Uyên cũng đã trả lời :

- Nhưng em đâu có mơ làm cách mạng xã hội. Em chỉ muốn sống cho ra sống, nghĩa là sống đúng cách, đúng cương vị của mình, trong bốn phận...

- Hãy thay đổi đi Uyên ạ. Về Huế đi. Kiếm một đường hướng khác. Một nơi ít người tề mạt nhất để làm việc. Vả lại em cần nghỉ ngơi một thời gian cho lại sức...

- Hãy suy nghĩ kỹ đi Uyên. Tôi thấy anh Hải nói có lý đó. (Hạ nói) Uyên cần rời xa ngôi trường này. Dù sao thì Uyên cũng không làm gì được ở đây hết. Uyên cần đi nơi khác để quên những ám ảnh về ngôi trường, về cái chết của học trò...

Những lời khuyên hợp lý đến giữa lúc tinh thần Uyên suy sụp như một tấm mền phủ lên ý nghĩ. Buổi sáng, buổi trưa, buổi chiều không một bước chân và giọng nói líu lo chim sẻ của học trò. Khu xóm trở buồn khùng khiếp. Đột nhiên Uyên tự hỏi, mình còn gì để luyện lưu khu xóm xa xôi này ? Gia đình yêu thương như cánh tay vươn dài trời quẩn ràng buộc Uyên về. Và Uyên nói với anh Hải sau giấc ngủ trưa muộn :

- Để em thu xếp về Huế với anh... Chắc mạ lo lắm...

Hạ cười sung sướng :

- Thế mới phải chứ. Uyên về, mai đi...

Uyên ngần ngừ :

- Để một đi anh... Để chích xong hộp thuốc này đã. Chớ đi bộ em còn thấy run...

Tự trong tâm hồn, ý nghĩ rời bỏ nơi đây làm cho Uyên bàng hoàng. Có gì để luyến tiếc đâu. Không, hình như có một vẩn vương thâm kín nào đó, có mối liên hệ sâu xa luồn lỏi trong xương tủy như những hạt mưa mềm thấm ẩm làn len dạ. Uyên không phân tích được. Uyên nói với bà Năm về ý định của mình khi thu xếp đồ đạc vào va li. Nàng nhún vai đưa học trò cho Hùng hay. Buổi chiều hôm ấy, mười đứa học trò đã đến với Uyên. Chúng hỏi lại cho chắc chuyện Uyên xin nghỉ nơi đây để về Huế.

- Ra Tết cô không dạy học tụi em nữa phải không cô ?

- Cô đi ai dạy tụi em cô... ?

- Má em nói cô đi là uổng lắm...

- Cô ở lại đây đi cô...

Uyên gần như rơi nước mắt trước những câu nói mộc mạc đó. Nhưng Uyên nén lòng. Có tiếc thương thì cũng

không làm gì được cho đám học trò này, mà hơn nữa, còn gây nhiều phiền toái. Đêm hôm trước khi đi, Hùng đã đến. Chàng ít nói hơn mọi ngày. Bên ly nước bốc khói, Hùng chỉ hỏi Uyên vồn vện một câu :

- Cô đã nhất định...

Uyên cố gượng cười :

- Tôi bỏ cuộc rồi anh Hùng ạ. Tôi xấu hổ lắm. Nhưng thực tình tôi hết chịu nổi. Mấy ngày hôm nay, tôi tự hỏi là tôi đã làm được những gì hay chỉ huênh hoang khoác lác. Tôi chẳng làm được chi hết. Tôi... chạy trốn... Tôi nhận sự hèn nhát của tôi. Nếu có ai xỉ vả tôi, họ cứ việc... Tôi quy rồi... Chắc anh hiểu tôi...

Hùng lắc đầu nhẹ nhẹ... Chàng chỉ nói, giọng nhỏ như hơi thở. Chỉ một mình Uyên nghe thấy :

- Cô đi, để lại đây bao thương tiếc...

Và Hùng đứng lên về ngay, quên cả chào Uyên. Uyên thần thờ trước lời nói đó. Lòng nàng xao động dịu dàng. Ý nghĩ ngày mai đi, bỏ xa, không quay lại nơi này giờ đây là nỗi xót buốt mà Uyên chắc là không hẳn phát xuất từ sự từ bỏ ngôi xóm quen thuộc với những đứa học trò hồn hậu.

Lúc Uyên đang dở dang bữa ăn sáng thì hầu như tất cả học trò lớp Uyên đều kéo lại. Chúng đứng chật cả nhà, lần ra ngoài sân. Uyên bỏ đĩa xuống, quay nói với anh Hải và Hạ :

- Học trò đến đưa tiễn cô giáo đó...

Nàng day sang mấy đứa đứng gần nhất nói :

- Các em đến làm chi, để cô đi cũng được mà...

Nói được ngần đó, Uyên nghẹn luôn. Nàng giả vờ xoa tóc con Tâm để giấu sự xúc động của mình.

- Lên đi mày... Kệ nó... lên đi... lệ lên... bùng cái ni nữa chứ...

Uyên ngẩng lên. Thằng Hảo hôm nay thẳng đồng phục gọn gàng nhất. Nó rụt rè len lỏi đi lên phía trước. Theo sau là con Tuất, con Liễu, con Hà, mỗi đứa ôm một gói bao giấy báo. Uyên chưa kịp nói gì thì thằng Hảo đã cất giọng run run :

- Thừa cô... hôm nay, tụi em đến đây để tiễn cô...

Nó áp úng... Phía dưới có tiếng nhắc :

- Lấy thư ra đọc đi...

Thằng Hảo thò tay vào túi áo, rút ra một tờ giấy học trò :

Nó đọc :

Thưa cô,

Chúng con là học trò lớp Nhứt trường Hải Lăng có mấy lời với cô trước khi cô ra đi.

Thưa cô, mặc dù cô và chúng con chỉ chung sống với nhau chưa đầy nửa năm, nhưng tình cô trò thấm thiết vô cùng. Dưới mái trường thân yêu, đã có biết bao nhiêu kỷ niệm. Cô giảng dạy cho chúng con biết bao nhiêu điều hay lẽ phải. Cô mở mang trí óc của chúng con, thương yêu chúng con. Nhiều hôm trời mưa tầm tã, cô cũng đội nón, chịu ướt đẫm đến trường giảng dạy cho chúng con. Có bữa cô bị đau nặng, mới bớt bệnh cô cũng đi dạy. Cô chỉ cốt cho chúng con nên người. Nhưng chúng con đã đền bù gì lại cho cô. Chúng con chọc phá nhau, làm ồn trong lúc cô bị bệnh, khiến cô phải tức giận. Chúng con lười biếng, bê trễ việc học hành, khiến cho cô phải buồn lòng.

Thưa cô, bữa ni cô bỏ trường đi xa, chúng con mong là không phải cô buồn bực chúng con. Chúng con chỉ ước ao, cô vui lòng bỏ qua mọi sự lỗi lầm của chúng con đã phạm phải, và tha thứ cho chúng con.

Chúng con cầu chúc cho cô lên đường mọi sự bình an.

Sau đây chúng con có mấy món quà gửi cô, để nhớ đến chúng con...

Đọc đến đây là thằng Hảo đã cố gắng lắm rồi. Câu cuối cùng vừa ra khỏi miệng là nó òa lên khóc. Thế là mấy đứa khác cũng khóc theo. Uyên xúc động vô cùng. Mặt nàng cũng ràn rụa nước mắt. Uyên quay lại ghế, ngồi úp mặt xuống bàn. Hạ và anh Hải đã ra đằng sau. Gian nhà chỉ còn những tiếng nức nở. Mấy phút sau, Uyên nén lòng chùi nước mắt. Nàng gượng cười nói với học trò :

- Các em, thật cô không biết dùng lời gì để diễn tả sự cảm động của cô trước hành động này của các em. Cô không ngờ các em thương yêu cô đến thế. Cô biết cô ra đi nửa chừng là cô có lỗi với các em, nhưng cô không làm cách nào được nữa. Chuyện trường đồ, em Hãn chết làm cô day dứt hoài. Cô sợ nếu cô có ở đây cô cũng không còn lòng dạ nào mà giảng dạy cho chu đáo... Cô đi mà lòng cô luôn nhớ cái trường Hải Lăng, cái xóm mộc mạc này với những em học trò hiền hậu dễ thương... Cô nhớ từng đứa một...

Uyên dứt ngang khi thấy Hùng bước vào. Tay Hùng cầm một cành hoa hồng tuyệt đẹp. Hùng lên tiếng trước :

- Các em đến từ già cô giáo đó phải không. Tí nữa phải đưa cô lên xe đồ nghe...

- Anh mới đến...

Hùng cười :

- Chứ chẳng nhẽ tôi đến lâu rồi sao ? Bộ cô Uyên định bảo tôi nghe trộm đấy hử.

Lời nói đùa của Hùng đánh tan phần nào không khí buồn thảm. Hùng đến gần Uyên trao cho nàng bông hồng kèm một câu nói nhỏ :

- Biếu Uyên, quà lên đường...

Uyên cảm động quá. Nàng ve vuốt những cánh hồng nhưng mìn nói với Hùng :

- Khi nào anh rảnh mời anh về Huế chơi.

Hùng chột nghiêm nghị hử lại, chàng hỏi Uyên :

- Bộ Uyên định bỏ lỡ dở công tác ở đây hử. Chưa chi mà Uyên bỏ cuộc sớm như vậy à... ? Mới có chút trở ngại... Chứ nếu gặp trở ngại lớn quá thì Uyên làm sao.

Cuối cùng hẳn Uyên cũng giống như mọi người. Làm không được thì chán nản yên phận...

Uyên định nói. Nhưng Hùng khoát tay :

- Tôi không có ý định lôi kéo Uyên. Nhưng tôi chỉ trách Uyên đã bỏ mất can đảm... Ồ, nhưng dù sao Uyên cũng chỉ là đàn bà...

Uyên cười nhạt :

- Bộ anh định khích Uyên hẳn...

- Không đâu Uyên...

Hùng nói nhỏ :

- Tôi hiểu Uyên ghê lắm. Tuy tôi chưa quen Uyên được bao lâu, nhưng tôi hiểu Uyên và kính mến Uyên nhiều. Có điều, Uyên bỏ trường đi như thế là một sai lầm lớn. Thứ nhất học trò sẽ bơ vơ, chưa chắc là giữa năm có người dạy thế. Tại sao Uyên không chờ đến cuối năm...

Uyên thở dài :

- Tôi hết sức chịu đựng rồi. Tôi thấy mình yếu kém... Vả lại, anh không biết chớ thằng Hãn cứ ám ảnh tôi hoài... Giá như tôi bắt tay vào công việc sớm hơn thì đâu đến nỗi...

Hùng ngắt ngang :

- Uyên làm rồi, thằng Hãn mất đầu phải lỗi do Uyên mà chính là lỗi của tập thể giáo viên hèn nhát trốn lánh bốn phen kia kìa. Uyên... tôi nghĩ là tất cả học sinh ở đây... cả mọi phụ huynh ở đây đều muốn thấy ngôi trường được dựng nên, ngôi trường được làm lại... và bây giờ, không có duyên cớ nào để mọi người hiềm nghi hết. Phải dựng lại trường, lợp lại mái... Bộ Uyên không muốn nhìn thấy ngôi trường Hải Lăng này khang trang và tấp nập trở lại sao ?

Uyên ngồi im, lòng nàng rộn lên bao ý nghĩ. Trong lúc Hùng vẫn nói :

- Các em có muốn cô giáo Uyên ở lại với chúng ta hay không ?

Cả mấy chục đứa học trò đều la lên vui mừng :

- Muốn, muốn... Cô ở lại đi cô, cô...

Bỗng dưng Uyên hỏi Hùng đột ngột, rất nhỏ, giữa những tiếng ồn ào của học trò :

- Tại sao anh muốn Uyên ở lại...

Hùng cúi đầu một giây, mắt chàng bắt gặp đóa hoa hồng căng mịn màu phấn. Chàng ngẩng lên, nhìn thẳng vào mắt Uyên khẽ nói :

- Tôi không muốn Uyên tự đánh mất lý tưởng của mình vì những duyên cớ không đáng kể. Tôi muốn Uyên luôn luôn là hình ảnh điển hình cho thanh niên hôm nay, cao quý, can đảm và lý tưởng... Đất nước chúng ta hôm nay cần những người như Uyên, đừng để cho những đứa trẻ này mất niềm tin Uyên ạ... Chúng nhìn Uyên và lớn lên...

Rồi chàng nói thêm, nhỏ hơn và êm như một hơi thở :

- ... Và... và cũng bởi vì tôi kính mến Uyên... Uyên ạ...

Uyên nghe như một cung đàn nào ấm chảy tràn trong tâm hồn. Nàng tưởng mình nghe lầm. Nhưng không, gương mặt đỏ ửng rõ và tin yêu vô cùng. Uyên nhìn vào đám học trò. Hàng trăm cặp mắt sáng rõ, linh động đăm đăm nhìn Uyên chờ đợi. Sau những làn môi mềm xinh kia, Uyên tưởng chừng có tiếng thì thảo :

- Cô... cô... ở lại với tụi em đi cô...

Nước mắt Uyên chợt ứa ra, không biết vì sung sướng hay cảm động. Nàng gật gật đầu :

- Có lẽ em không đi nữa đâu Hùng ạ... Có lẽ cô sẽ ở lại với các em...

Hùng đứng dậy, chàng cười sung sướng, thông ngôn lại với học trò :

- Cô giáo Uyên nhất định ở lại với các em rồi đó...

Đoạn chàng quay sang Uyên trịnh trọng nói :

- Cảm ơn Uyên... Và cũng báo cho Uyên biết một tin mừng...

Chàng rút ở túi ra một tờ giấy có đóng dấu đỏ :

- Đây là giấy xin tự sửa trường do ở quận cấp... Mình có quyền tập hợp phụ huynh học sinh dựng trường cho con em... Chỉ trong vòng nửa tháng chắc chắn trường Hải Lăng sẽ có bộ mặt mới...

Uyên mừng rỡ... Nàng đón lấy tờ giấy giữa tiếng cười reo của học trò...

- Trời ơi, tay Uyên thế này làm sao mà giúp được...

Hùng cười tươi :

- Chẳng quan trọng gì... Uyên vẫn còn ba tác lược mà... Bây giờ Uyên chỉ về nhà được một tuần thôi, rồi lại phải xuống đây...

Uyên ngân ngữ :

- Thôi, để Uyên nói anh Hạ và anh Hai về... Tết Uyên thăm nhà luôn... Cũng chẳng còn bao lâu nữa...

Tụi học trò la muốn vỡ nhà :

- Hoan hô cô... Hoan hô cô...

- Bắt đầu ngày mai mình lại đến từng nhà phụ huynh một...

- Cô, vô học khoan dò bài đã nghe cô...

- Khi đó gần Tết rồi, cô cho chơi chứ bộ...

- Thi lục cá nguyệt, tụi bây...

- Tết xong tề... Gần Tết cô cho nghỉ... xuống lớp chơi với hát thôi chứ bộ...

- Tụi con gái làm bánh... Cô bắt tụi con gái làm bánh thuẫn nghe cô... Năm ngoái tụi nó trốn, cô, làm bên con trai phải quạ lò muốn chết luôn...

Uyên gật gật với tất cả mọi người. Cánh tay đau như cũng muốn đong đưa. Nàng nhìn Hùng, nhìn những đứa học trò chất phác, rồi hướng mắt về phía trường học... Cái cột cờ mọi ngày đứng ở nhà đã trông thấy nay con bão dữ đã quật ngã. Uyên không trông thấy gì ngoài những tàn cây bắt đầu nẩy lộc với những ngọn non xanh phơ phới. Nắng reo vui ngoài sân. Và trên mấy bụi chè tàu, những dây tơ hồng vàng ngọt trở dài quần quýt.

KIM HÀI

11-11-71